

CATALUNYA DINTRE ESPANYA

Raó i profit del fet diferencial

Un senzill cop d'ull a la premsa d'aquests dies ens confirma un cop més en allò que sempre hem dit. Que les coses marxen amb un ritme diferent a Catalunya que a la resta de la República. Sense que es pugui dir que tot rutlli perfectament, a casa nostra és un fet indiscutible que hi ha una consciència pública en formació i que el país es sent cada dia més governat, gràcies a l'autonomia, que posa la direcció de les nostres coses en mans de nosaltres mateixos, i també al sentit d'esquerra que interessa les grans masses a l'amor de la terra. Aquestes masses, fins que triomfà un sentit d'esquerra a la política catalanista, eren un camp de maniobres per als que volien escanyar les nostres llibertats.

I aquestes dos fets són ja prou importants per esborrar falles de detall i actes d'inexperiència. Ja s'esmenaran. Cal tenir present que la política és una activitat de conjunt, i, marxant sobre una bona ruta, endega automàticament els petits errors que, a la llarga, no compten.

Per aquestes raons la conducta dels que, com la Lliga, només tenen ulls per al detall i per a l'incident, resulta tan poc intel·ligent i dona uns resultats tan migrats. La continuïtat queixosa de *La Veu* és enutjosa, trivial i sempre mancada de sentit patriòtic. Sembla mentida com la situació fa els homes. Ves qui havia de dir als hereus de Prat de la Ribera que, situats com els barons de Viver i Arquers d'antany, reaccionarien de la mateixa faïsa! Cada cop que ens adonem d'un nou acte de propaganda derrota o d'un atac a l'autonomia pública o privat, procedent del casal del Passeig de Gràcia, ens sembla que veiem actuar aquelles Unió Monàrquica o Defensa Social del temps de la monarquia.

Com aquells senyors llavors, la Lliga i les dretes ara han fracassat a Catalunya. El nostre poble, posseït d'un sentit patriòtic, sap trobar el seu temperament governamental cap a l'esquerra, sense sentir ni provocar cap velleïtat feixista.

La resta de la República està en mans de les dretes; i, encara pitjor, d'unes dretes atrinxerades darrera la carcassa mig desfeta del partit radical. El poble, naturalment esquerrà, no sap reaccionar en un sentit de govern i s'embolica dins una fantasmagoria vagament socialista o, de ple, com a l'Aragó, es dona a l'anarquisme. Quan no és això, simplement, es desinteressa de tot.

El timó està en mans de les dretes, que tampoc no van mai ben orientades, ni dins llur mateix dretisme. Van des del conservador que sospira per una política d'enganyifa per tenir el poble quiet i allunyat (sistema que duu a l'exiliarisme i a la dessecació dels Estats), fins al terrible feixista que està per la violència i la disciplina casernària, passant per alguns pobres d'esperit o energúmens il·lustres com el gran amic dels catalans senyor Royo Villanova.

Totes aquestes dretes, desavinguades, excepte quan cal tocar la tecla de l'anti-república, no poden ni acceptar la responsabilitat de governar; és clar que provocarien una gran revolta dintre el país, si no és que preferien fer abans una mica de guerra civil entre elles, sempre jugant a la puja del dretisme.

Aquesta gran feblesa de les dretes artificials que beneficien d'un moment sentimental, però sense poder collir-ne els fruits, s'encomana a tots els ressorts de l'Estat. Per ara les primeres víctimes són aquests pobres radicals que literalment deixaran els ossos, un dia o altre, a qualsevol cantonada política. I entre els uns febles i els altres afeblits, la nació no es sent governada. L'actual Parlament, amb el seu desori crònic, és la viva imatge del país, i, traduït al carrer, són les vagues inacabables, els tumults a la sortida dels mitjans i els altres lamentables excessos, que són símptoma evident que el país no ha trobat el seu centre.

Es clar que tot aquest drama es descab-

della a l'espanyola; és a dir, d'una manera tova, en una mena d'aquí caic aquí m'aixeco. Les paròdies de feixisme en un ambient tan poc típic s'ensorren fins el genoll dins l'aiguamoll de la situació i no són perilloses per elles mateixes. És més terrible el desconcert de certs sectors populars, també desordenadament extremistes, que podrien reviscolar, de contrapoc, el vell i tronat militarisme. Però per ara la misèria supera el mal.



Desori al carrer, traducció del desori de l'actual Parlament de Madrid

Escrivim això quan s'està fabricant el quart gabinet Lerroux, que serà una petita variant del tercer, segons sembla. Lerroux és el signe zodiacal de la situació de la República. Els astròlegs no en dedueixen gran cosa bona. Aquest republicà, deixeble de la Restauració, no pot donar, si l'atzar no ho adoba, altres fruits que els d'un marquès d'Alhucemas qualsevol.

Però si es donés el cas, Catalunya no és la de l'any 1923. Llavors duïen la seva política unes dretes vivint dintre una campanya de vidre, palatines, sucades dins la conspiració anticonstitucional. Avui els seus dirigents estan en contacte amb totes les seves masses populars. El joc és ben distint. Sense cap mena de fatxenderia podem dir que a la capital de la República això ho sap tothom, i els uns playent-se'n, els altres conhortant-se'n, confessen que, per ara — i per sempre sigui — constituïm el baluard més ferm de la llibertat i del règim.

De Dijous — a Dijous

UN FANTASMA VIVENT

—«Sóc un vell conspirador. Preparo la IV Internacional.»

Enmig d'un món cada dia més nacional, la declaració que acabem d'escriure sembla eixida de boca d'un fantasma. Adhuc ens imaginem que els magistrats i policies, en sentir-les pronunciades pel propi Trotsky, dins d'aquell cau amagat, allà al poblet de Barbizon, devien sentir el mateix calfred que passà per l'espina dels que descobriren la mòmia de Tutankamon. Tot un pas es vanitornava a dreçar-se, en una mena de veu d'ultratomba.

Trotsky, l'home que no vol apendre les lliçons de la realitat, ocult com un alquimista cercant la pedra filosofal o l'èlixir de la llarga vida, és una figura trista i simbòlica. Fracassat dins la revolució russa, aquest ultra-roig ja no pertany, pràcticament, a la llista dels vius, el seu reialme no és d'aquest món. Tancat amb pany i forrellat, conspira, conspira...

Mentrestant els pobles fan el seu camí. La crinera i les barbes de Marx es fan velles. La política desnacionalitzada automàticament s'acaba en un nacionalisme rabios sota un règim despòtic. Hi ha la gran massa que treballa i no es deixa imposar les teories. Per tal de no ésser proletaritzada aplica el remei, vell com el món, del patriotisme tirànic.

Però Trotsky encara conspira: conspira ell tot sol, voltat de llibres. Com un fantasma, solament es relaciona amb altres fantasmes. La seva IV Internacional es va perfilant, cada cop més d'acord amb les doctrines del Mestre. Una emoció teològic-social s'empara del pit dels conspiradors solitaris.

Però ara el bell joc s'ha vist descobert. Han esbotzat la cripta i penetra un raig de sol. Cal que la fantasmagoria es fongui. No hi ha altre remei que cercar un altre lloc i recomençar els encanteris rituals i aparellar les fórmules cabalístiques.

Heus ací un epíleg escaient a la Revolució Russa. Podria titular-se Quinze anys després. Stalin al poder, l'exèrcit rus, la política asiàtica dels tsars, les mateixes aproximacions diplomàtiques amb França, el règim de treball que hauria somiat Pere el Gran, altre cop la Santa Rússia.

Perdut en un recó de França, Lleó Trotsky va conspirant d'esma.

Però, què us hi jugarieu que, la bona veritat, s'enyora terriblement de Rússia i sent un odi instintiu als japonesos? Però, així i tot, prepara la IV Internacional; la millor, la que mai no passarà d'un somni... R. LL.

A la pàg. 6:

Poesia, ciència i religió, per Francesc Pujols.

A la pàg. 2:

Al cap de tres anys. De la gesta de Galán al triomf dels agraris, per Esteve Calzada.

MIRADOR INDISCRET

El polític l'etiqueta i el sastre

El matí del dia 14 d'abril, a Girona, com en altres ciutats, tingué lloc una gran revista militar. En el grup de les autoritats, hi havia el senyor Prunés, el delegat d'Ordre Públic, vestit de smoking.

El Comissari de la Generalitat i sastre d'ofici, senyor Puig i Pujades, s'adreçà al senyor Prunés:

—No sabem que el smoking es porta a les nits? Podieu venir d'americana...

El senyor Prunés enrogeix, i cerca l'excusa:

—No he vingut d'americana... perquè aquell vestit que vós vàreu fer-me em ve estret!

Diputats poliglotes

Una penya habitual al Cafè Catalana, coneguda pels *Difícils*, celebra anualment un àpat per a commemorar la proclamació de la República Catalana.

Enguany, a l'hora de les postres i dels discursos, diversos concurrents demanaren que parlés el senyor Farreres i Duran, diputat al Parlament de Catalunya. El senyor Farreres, sempre tan modest, es feia pregar. Finalment, vençut per la insistència, s'aixecà.

—Zenyors: Parlaré si és que algú de vosaltres zap el papizot i vol fer-me d'interpretar...

Fervor republicà

Una senyora es presenta en una oficina de correus amb el propòsit de trametre dos pergamins, un destinat al President de la República i l'altre al cap del Govern. El que més interessa a la senyora és que els dos pergamins arribin exactament el dia 14 d'abril en poder dels seus destinataris. Per això s'interessa per la forma d'aconseguir el seu propòsit.

L'oficial de correus li diu:

—Això pot enviar-ho certificat com a impresos.

—Es que tinc un gran interès que no es retardin. Voldria que el mateix dia 14 d'abril aquesta expressió del meu entusiasme per la República fes el seu efecte davant dels dos il·lustres presidents.

—Aleshores certifiqueu-ho com a cartes, però li costaran dues pessetes cada una...

—Oh! Això no hi fa res. Veurà, fa uns anys vaig trametre un medalló i una poesia a la reina Victòria, certificats, que me'n van costar onze.

Compensació bancària

Dos pesos forts de la nostra banca comentaven la mort ocorreguda darrerament a la Banca Arnús, i un d'ells es dolia de la manca de solidaritat (sic).

—Com voleu que us ajudem? — replicà l'altre. — No pretendreu pas que fem suïcidat un ordenança de cada Banc!

N'hi havia per riure

El plorant Josep Llimona era un home de conviccions i molt poc pagat de vanitats. Per ell mateix sabérem una anècdota reveladora.

Era durant els maneigs que provocaren l'adveniment de la dictadura, i el darrer Borbó, desitjós de fer-se a Catalunya amics agraiats, decidí de crear tres marquesats nous de trinca i donar-los, l'un, a un representant de la indústria — si no recordem malament, en la persona d'un dels Bertrands —, l'altre a una figura de les lletres, Angel Guimerà, i, finalment, el tercer a un representant de les arts, Josep Llimona.

Els passos començaren prop de la persona d'aquest darrer, creient que si ell acceptava, els altres hi posarien menys dificultats.

La diguem-ne comissió que va anar a parlar amb Llimona, va rebre el refús més definitiu. Aleshores, algun comissionat va plantejar la qüestió de com donarien compte de la gestió, i es pensà acudir a allò de la distinció que s'agraeix molt, però la modestia i manca d'ambició no permeten d'acceptar, etcètera, etc.

El gran escultor va interrompre vivament:

—No, no. Diguin, senzillament, que, en conèixer la proposició, m'he fet un tip de riure...

Comissari per damunt de tot

Pel Cafè de la Rambla corre un estudiant afiliat al B. O. C., que recull diners per tal de fer sortir un setmanari que serà òrgan emboscacat de l'esmentat partit comunista.

Entre els voluntariosos donants es compta un cert comissari de beneficència, adscrit a l'E. R. de C., el qual pesca aquest càrrec quan les aigües del primer Ajuntament republicà eren més mogudes.

Hom li preguntà per què ell, republicà liberal i democrata, ajudava la premsa adversària i, encara més, d'accentuat matís dictatorial.

—Oh! Ja veureu — digué —. Convé estar bé amb tothom. Pot venir un canvi de situació que anul·li el meu nomenament de comissari, i, en aquest cas, sempre tinc l'esperança d'esdevenir comissari del poble...

L'obsessió

El diumenge de la setmana passada s'estrenà al Centre Catalanista Badaloní, de la veïna ciutat, una obra titulada *El fill del senyor Gold*, de Lluís Elias.

La Veu de Catalunya, en donar-ne compte als seus lectors el dimecres següent, deia que l'esmentada obra havia estat estrenada al Centre Catòlic Badaloní.

Lluís Elias, comentant el lapsus, deia: —Es l'obsessió, no ho poseu en dubte. A *La Veu de Catalunya* pateixen de mania catòlica amb la mateixa virulència d'aquells que la pateixen persecutòria...

Ara resulta que té penellons

Malgrat els consells que li donava un dels nostres col·laboradors en el número darrer, Emma Maleres ha reincidit, i diumenge passat actuava una segona vegada al Poliorama. Com en el primer recital, tots els aplaudiments foren per a la pianista Diana Pei i per al guitarrista Miquel Borrull. Francament encoratjador!

A la sortida, unes noies deien: —Quina *Mort del cigne*! Això és una *Mort de l'Àncel* i quines puntes tan trontolloses... —Trontolloses? Hagués vist les que gastava aquest hivern. Aquestes puntes? Res! Aquelles havies d'haver vist! No eren d'acer, sinó de mantega.

—Així ha progressat? — Creu-t'ho! Ja ho veuràs l'hivern vinent.

—Per què? — Perquè el papà de la grassoneta Emma es justificava d'aquesta manera davant uns admiradors desolades: «No en facin cas. És que la nena té penellons, saben?» —Només li faltava aquesta! Ara resulta que té penellons. Evidentment, això dels penellons, per a una ballarina de puntes, és un seriós handicap.

«Jo en vui ésser miss, miss...»

Fa anys es popularitzà un cuplet que començava: *Jo en vui ésser miss, miss...* La senyora Alonso, la creadora del cuplet, el cantava amb ullaferes de carei, sabata de taló baix i vestit ultrafolari. En aquell temps, una *miss* era una dona lleïta.

Avui, en canvi, per *miss* hom entén una xicoteta jove i bonica. Però el cuplet és el mateix: *Jo en vui ésser miss, miss...* Totes les noies volen ésser miss.

I a fe que gairebé la que no és miss és perquè no vol. Les noies... i els xicots. Perquè en una revista gràfica madrilenya hem vist una doble pàgina amb les fotografies de *las señoritas catalanas aspirantes al título de miss España*. Una d'aquestes *señoritas* era *Miss Barrio Chino*; i aquesta *miss* fou elegida fa dues setmanes a La Criolla, entre els invertits habituals en aquella casa!

I, encara, hi ha títols de *miss* que resten al mig del carrer, perquè no hi ha cap noia que els reculli. A l'Ocell de Foc no fou possible elegir una *Miss Dibuxants*, per la raó que no es presentà cap noia que aspirés al títol. Els membres del jurat, seleccionats entre el més lluit del ram del llapis, acordaren repartir entre llurs respectives esposes els rams de flors que hom destinava a la futura *miss* i a les seves dames d'honor, i marxaren sense fer gaire soroll, perquè el públic no s'adonés del fracàs de l'elecció.

En canvi, hi ha noies especialitzades en l'agavament de títols. Hi ha qui ha tingut ja una corona i ha figurat en no sé quantes corts d'honor. Aquesta persistència, però, de vegades ocasiona molts disgustos. Ho digui si no *Miss* Districte V d'enguany. La nit en que a l'Olympia elegiren *Miss* Barcelona, en veure's preterida, *Miss* Districte V armà un gran avalot. I vetaci que l'endemà, al Palau de Belles Arts, es procedia a l'elecció de *Miss Primavera*. *Miss* Districte V tornà a provar sort. Tot anava molt bé; la noia figurava entre les set senyorettes finalistes. Ara ens treurem l'espina!, devia pensar. Però, ai!, que la banda és cenyida a una altra senyoreta... Sense que ningú del jurat pogués evitar-ho, *miss* Districte V saltà de l'estrada, esguerrant la simetria de la Cort d'honor, i en un angle del saló féu un miting sorollós, corejada dels seus admiradors.

Per si a Barcelona no hi havia encara prou *miss*, diumenge baixaren les foranes. Inflació de *miss*! A la tarda, s'exhibiren per la pista de la Monumental, dalt d'uns cot-



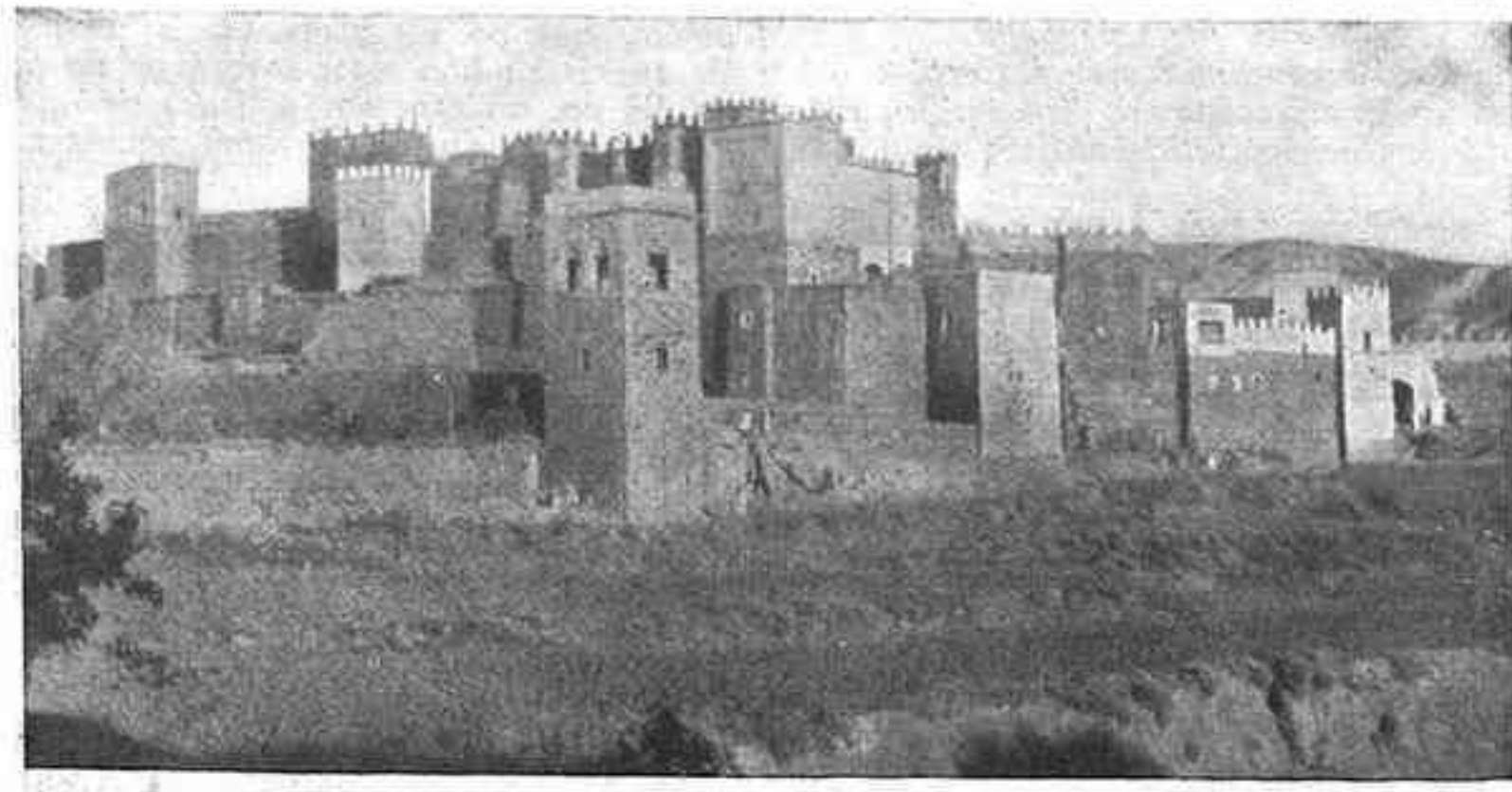
LA DIADA DE "SAN JORGE"
Sanjurjo mata l'aranya

RESTES FEUDALS

Els grans senyors de l'Atlas

Amb les operacions que estan fent els francesos donen per llista l'ocupació total i efectiva del Marroc.

tàpia com una rialla de les coses irreductibles. Fa cinquanta anys, un aventurer com tant d'altres que surten espontàniament per totes les terres del Mogreb.



La casba de Teluet, castell feudal des d'on regnava Si Madani

Per això els francesos canten victòria definitiva i recorden el camí seguit per la seva dominació del Marroc: desembarcaments primers, operacions de Xauia, presa de Marraqueix, revoltes i assassinats de Fez.

bereber quan es dirigia a la gent recòndita en els replers de l'Atlas. Des de la seva casba de Teluet, magnífica mostra de castell feudal que té certa semblança amb els castells moros dels voltants de Sevilla, dominava el coll per on passa el viari que des de Marraqueix duu a la part sud de l'Atlas.

El primer dels francesos canten victòria definitiva i recorden el camí seguit per la seva dominació del Marroc: desembarcaments primers, operacions de Xauia, presa de Marraqueix, revoltes i assassinats de Fez.

Des del seu palau de Marraqueix ha exercit el poder feudal per tota la part central del massís, especialment per les valls formades entre l'Alt Atlas i l'Anti-Atlas.

Questa particularitat arquitectònica de l'Atlas tenia per a mi un interès molt viu. He nascut en el poble de Catalunya en què, probablement, l'art de la tàpia atenyia la més alta perfecció.

Alguns d'aquestes casbas tenen les parets altes de cinquanta metres i per dintre són veritables laberints de sales, escales de còrrec i terrasses... i soterranis on gemegen presoners que no seran mai interrogats per cap jutge.

La necessitat agencé l'aptitud i ara les sales de tres pisos, els magatzems i les sales d'espectacles ofereixen una impressió de solidesa tranquil·litzadora i donen a la vila un color adormit, d'ocre pastat amb pols dels camins intransitables.

Un món vell, injust i pintoresc ha mort, però la seva caiguda és la desaparició d'un niu d'injustícies.

MIQUEL CAPDEVILA

Mirant a fora

Aforismes

-En democràcia-diu Louis Latzarus, director de L'Intransigent-, la política és l'art de fer creure al poble que ell és governat.

Barthou i Goebbels

El bibliòfil Barthou, ministre d'Afers estrangers de França, no és amic de viatjar en avió, cosa perfectament explicable donada la seva edat.

Una colònia, per favor

Si cal creure els diaris alemanys, els pobres negres del Kamerun es moren de gana d'ésser reintegrats al Tercer Reich.

Historieta vienesa

Passejant pel Prater, un amic n'atura un altre: -Ja ho saps que el canceller Dollfuss ha resultat ferit d'una caiguda? -Què li ha passat? -Mira, que col·lia maduixes i l'escala se li ha trencat.

El xinès previsor

Segons el setmanari satíric berlinès Kladderadatsch- que no s'ha escapat de la sort de tota la premsa del Reich i ha de marxar al pas de l'oca-

Ari contra llari

El campionat del món d'escacs encara els dos famosos jugadors Bogoljuboff i Alekhin. El primer és alemany i francès el segon, és a dir, que el campionat, que ha començat ja a Baden-Baden, posa davant per davant un ari i un llari...

Decadència de Carlemany

Un tal Wittekind, rei saxó que fou en una ocasió vencedor de Carlemany, figura al cap de la llista dels herois nacional-socialistes.

Hi ha qui diu que la tomba de Wittekind es troba a Enger, petita ciutat de Westfàlia; però hi ha erudits que ho contradueixen.

Marquet contra Marx

El ministre francès del Treball, Marquet, és considerat ja com un reaccionari pels neosocialistes, els seus antics partidaris. Per a refermar llur opinió, Marquet no s'està de dir:

-No he estat mai marxista. Ja quan tenia dinou anys deia que la lluita de classes no és un fet social, sinó un punt de vista pedagògic.

A títol de curiositat

El cònsol de Persia a Karachi (Índia), que porta el nom de Hussein Khan Keyestevan, ha rebut de Teheran l'ordre de sortir cap a Xang-hai, amb el càrrec de cònsol de Persia a Xina, renovant així les relacions diplomàtiques entre ambdós països.

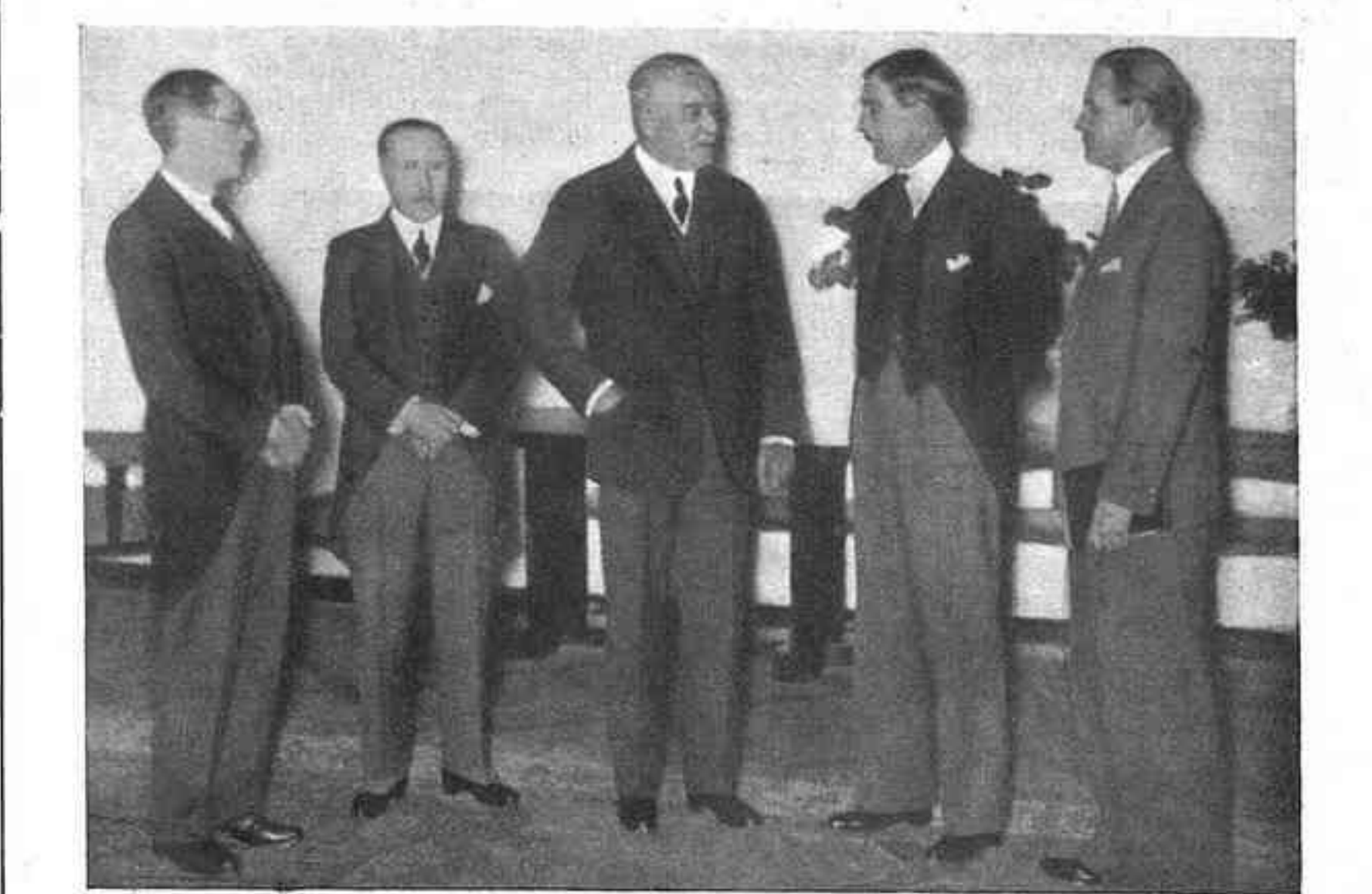
Ja en 1920 les dues nacions havien firmat un acord, però no hi havia hagut nomenament de representants diplomàtics. L'actual xa, Reza Khan Tahlebi, ha cregut que ja havia durat prou una querrela antiga de tretze segles i difícil de precisar.

L'ACTUALITAT INTERNACIONAL

Dificultats del desarmament

Es pot afirmar sense error que la pacificació definitiva d'Europa descansa únicament en la solució del problema del desarmament, i que l'únic obstacle insuperable que fins ara s'ha interposat és la conducta equívoca i bel·licosa d'Alemanya.

l'Estat transgressor del conveni. Es oportú de remarcar que abans d'arribar a aquest extrem hi hauria altres sancions a aplicar, com la del boicot econòmic, admesa per Mac Donald, i que a la intervenció militar col·lectiva, d'altra banda, seria obligada Anglaterra també per l'article 16 del pacte de la S. de les N.



Strang, Sir Eric Phipps, von Neurath, Eden i el Dr. Thomsen, a Berlín

proporcions gegantines, com en efecte s'ha realitzat. Nitti estava animat del desig de veure normalitzada la situació europea, que sense Alemanya i Rússia apareixia més incerta que mai; però demostrava no ésser un coneixedor profund de la psicologia d'Alemanya, poble vençut que no té altra dèria que la revenja.

veritat que els Estats Units no han ratificat el tractat de Versalles, i per això estan lliures de compromissos, però no es pot dir el mateix del govern britànic.

El resultat d'aquesta reentree d'Alemanya en el marc europeu i amb un lloc permanent al Consell de la S. de les N. ha estat un lent i pèrfid sabotatge de l'organisme ginebrí, la trama d'intrigues que a enredar cada vegada més la situació, i una veritable revolta contra l'ordre constituït a Europa.

Aquesta vacil·lació d'Anglaterra és una de les coses més incomprensibles i injustificables d'aquest moment. Debades homes com Austen Chamberlain o Wickham Steed criden el govern al sentit de les realitats i de les responsabilitats, fent remarcar que si en 1914 Alemanya i Àustria haguessin sabut a temps que Anglaterra interviendria en el conflicte, s'hauria evitat la guerra.

La crisi europea no pot ésser resolta sense la solució del problema del desarmament, hem dit més amunt. I és fàcil comprendre-ho. La crisi europea, per no dir mundial, té diverses causes que la mantenen.

Certament, la reunió de la Mesa i la convocatòria de la Comissió general per al 23 de maig, que és la veritable Conferència, és un fet que té el seu alt valor, perquè indica que no s'han esvaït totes les esperances d'un acord i que el problema torna a ésser portat a la discussió pública i deixa d'ésser tractat només entre algunes cancelleries.

Eliminades les malificances es pot pensar en el desarmament, iniciant una benèfica reducció dels pressupostos guerrers.

Però ara ja no és qüestió de plans o de projectes de qualsevol mena, encara que tots els esforços siguin lloables. Cal veure la situació com realment és. El punt de discòrdia és Alemanya, que és un perill cert per a la causa de la pau.

Mac Donald admet la tesi francesa, però voldria conciliar-la amb el rearmament d'Alemanya, que és en oberta contradicció amb el seu punt de vista, tendent no a una limitació, sinó a una veritable desarmament semitotal.

TIGGIS

Advertisement for 'Exide' batteries by Servei Electric. Includes text: 'SERVEI ELECTRIC PER A AUTOMOBILS' and 'AGUMULADORS Exide CARACI ELECTRIC'.

Advertisement for 'NERVIOSOS!' medicine. Includes text: 'Prou de patir inútilment, gràcies a les acreditades GRAGEES POTENCIALS DEL DR. SOIVRÉ'. Also features an illustration of a man.

Advertisement for 'RICINO GOLOSÓ' medicine. Includes text: 'DELICIOSO PURGANTE'.

EL CINEMA

L'ACTUALITAT

Dues estrenes

Al Jolson, en el film *Sóc un vagabund*, és un vagabund empedernit i un poeta al mateix temps. Poeta naturalment de l'oci, que el mateix fa l'elogi dels camps, que el de la vagància. El seu gran contradictori és Harry Langdon, el pinça-papers del parc que sempre està fent l'apologia del treball.

que fóra extremament difícil de marcar on i quan la paraula esdevé música. Les improvisacions tan remarcables dels concertistes de jazz ens havien ja avestats a aquests recitatius ritmats, però no n'havíem vist mai fins ara una utilització tan sistemàtica en cap film.



«Sóc un vagabund», amb Al Jolson i Harry Langdon

Per un moment compromès en els jocs de l'amor, veurem Al Jolson desertar la seva vocació, però per tornar molt aviat al seu vagabundieg i recobrar aquella llibertat que no té preu, i és així que en acabar el film el recobrem jaient en un banc del parc i escaldant de bell nou el paperaire insubornable.

Heus ací doncs, quant al fons, un film que recorda *A nous la llibertat*. En un temps d'excessives preocupacions materials i en el qual l'esperit de previsió ens abassega, creiem que obres així realitzen una funció molt sana, i cal per això mateix encoratjar-ne la difusió. Parlem d'una alegria senzilla i d'un menyspreu i despreocupació per tot el que són activitats lucratives, que renten el cor de feixugues opressions. Quant a la forma, Lewis Milestone ha trobat per al seu film un ritme enjogassat i mig burleta que es presta admirablement al to humorístic i sà de l'obra. El ritme va determinat per la música, ja que tot el film banya dins d'ella. Aire de fox que obliga a llistar tots els ingredients en un moviment amable i que fa de molt ben seguir amb l'esperit.

Al Jolson és sempre Al Jolson. Canta, però més que cantar empra sovint un recitatiu que realitza una fórmula expressiva que es situa entremig del cant pròpiament dit i del llenguatge estrictament parlat. Val a dir

Al costat d'Al Jolson i Harry Langdon trobem ací el famós còmic Chester Conklin i la bella Madge Evans. *Sóc un vagabund* és un film sense transcendència, però prou xocant pel seu humor original per captivar-nos de debò.

Marie Dressler i Wallace Beery. L'anunci sol d'aquests dos noms és ja tot un programa. Dues figures insubstituïbles en rols com aquests dels protagonistes d'*Anna la del remolcador*. Un film tallat en capítols rigorosos i fins a cert punt independents. Distrets i amb una bona col·lecció de moments emocionants perquè són amarats d'humanitat.

Elli, el marit, un taujà de marca, embriac sense remei, inútil, un gran infant en el fons; ella, la muller, dona de caràcter amb un amor pel seu marit que no coneix ressentiments durables, conduint aquell remolcador de vella història o substituint en tot i per tot el capità. Potser el realitzador, Mervyn le Roy, ha prodigat massa el diàleg, comprimit els espais, no prodigant per tant, com hauríem desitjat, els exteriors, els quals, tractant-se d'un tema com aquest, són impagables. Els ports, el moviment dels molls, ja hem quedat que són de les coses més fotogràfiques del món i capaces de donar el final, diríem que Mervyn le Roy, rescabalant-se d'aquest mínim descens, ens ofereix excel·lents escenes airejades i de perspectives ben obertes, tot i que algunes d'elles senten un xic massa el studio.

JOSEP PALAU

PANORAMA

Una sessió excepcional organitzada per "Mirador"

No som amics de prodigar els adjectius, però no hem pogut menys, per assenyalar tot seguit la característica del que serà la nostra sessió pròxima de cinema, de qualificar-la de rigorosament excepcional. En aquesta, projectarem *Berkeley Square* de Lloyd Bacon, un film d'una extraordinària originalitat, tan distint de tot el que fins ara s'ha vist, que sense nosaltres bé podem dir que la pel·lícula no s'hauria arribat a quedar a Barcelona. Ara és ací, i és ací sols per la projecció organitzada per nosaltres, la qual serà rigorosament única i dedicada a les primeres mil persones que adquireixin localitat per aquesta sessió que tindrà lloc al Fantàstic, el dia que anunciarem amb l'oportuna anticipació.

Hem de parlar llargament d'aquesta obra remarcable.

Walt Disney i altres

Una vegada vàrem veure una fotografia d'un dels principals cinemes de Nova York, en la fatxada del qual s'anunciava amb tots els honors l'estrena d'un film de Walt Disney, com si fos una d'aquelles superproduccions per a les quals no es plany la propaganda. Pels que estem convençuts que, moltes vegades, un d'aquests films de dibuixos, encabint com de complement al programa, n'és la part més important, allò no era cap exageració, sinó que donava la categoria que es mereixen a les creacions de l'autor de les *Silly Symphonies*.

A Barcelona s'ha pogut ara constatar l'acolliment que el públic dispensa a aquestes produccions, que són la treballa millor del cinema contemporani. La setmana de programes compostos exclusivament de films de Walt Disney, organitzada pel cinema Actualidades, ha resultat d'un tal èxit, que ha calgut organitzar-ne una altra. Tot i que no es presentava cap film nou, el públic ha omplert el local; de dia, un públic infantil sobretot; de nit, les persones grans, que fruïxen tant o més que les petites en les aventures d'aquell Mickey i els seus companys, herois de llegenda que poden posar-se al costat dels de les folklòriques llegendes infantils.

Llàstima només que alguna de les simfonies en colors hagi estat donada infernalment doblada en espanyol, cosa que minvava considerablement el plaer de l'espectador!

Algunes publicacions europees reproduïen sovint les historietes d'aquell rei que des de les pàgines del *New Yorker*, per obra d'O. Soglow, distreu el públic americà. Es tracta d'un rei petit, amb la seva corona i el seu mantell d'hermini, voltat d'uns lacais imponents. El rei i de Soglow és bonatxàs i casolà, i no es dona vergonya de res: el pont llevadís s'alça i l'home surt a recollir, el matí, la botella de llet de l'esmorçar; una baldufa i bufa una trompeta; visitant obrint una exposició de joguines, fa ballar una colònia nudista, es treu el mantell i juga a pilota... Es comprèn que, en passar davant un mirall, es quedi parat de la seva importància i es saludi militarment.

Hom diu que aquest rei té eixamplars els seus dominis essent l'heroi d'una sèrie de films de dibuixos animats.

Veredict del concurs de films amateurs de l'A. de C. A.

El Jurat nomenat per l'Associació de Cinema Amateur per emetre el veredict del seu Concurs de Films Amateurs, ha donat la seva decisió com segueix:

Copa Generalitat de Catalunya, al millor film cultural. Guanyador: Eusebi Ferré i Borrell amb el film *El vi*.

Medalla de l'Atracció de Forasters, al millor film sobre els costums típics rurals de Catalunya. Guanyador: Ramon Puiggròs i Vall amb el film *La dansa a l'ermila de Falgàs*.

Premi Lluís Baltà, al millor film de viatges. Guanyador: Joan Salvans i Piera amb el film *Vacances*.

Copa Bolex-Paillard, al millor film d'avantguarda. Guanyador: Antoni Sarsanedas i Oriol amb el film *Gestació d'un poema*.

Copa Cinematografia Amateur, al millor film còmic. Guanyador: amb el film *Prometatge... ideal*.

Copa Cuyàs, al millor film familiar o bé d'infants. Guanyador: Amadeu Real i Vallès amb el film *L'anell de la mòmia*.

(Segueix a la pàgina 8)

Els dobles, encara

Dobles, encara. Dobles ahir, avui i demà. Ara i sempre. Dobles fins que les empreses s'adonin que aquesta grossera falsificació té més adversaris que partidaris, i es decideixin a arrearcar-la definitivament.

L'apassionament amb què els dobles són combatuts és extraordinari. Ens arriben més felicitacions per un article dedicat als dobles

ens coneixeria. Si els dobles no haguessin estat inventats, ningú no els reclamaria. Però han estat inventats. I han estat inventats, no per a donar satisfacció a un públic, que no els podia exigir perquè no els coneixia; han estat inventats, no per a assolir un millorament artístic, sinó per a guanyar més diners. Es amb aquest afany



Del film per estrenar «Nana», amb Anna Sten

que per deu dels altres. Aquestes setmanes hem rebut més lletres encoratjadores. Unes es limiten a protestar enèrgicament contra el doblatge. Entre aquestes, volem esmentar la del senyor J. M. Codó Buscató, de Barcelona, la més entusiasta i intel·ligent, de la qual són aquestes línies vehements: «No us desanimeu enfront del menyspreu amb què les empreses repartidores corresponen als vostres clams de justícia. No claudiqueu davant l'escepticisme amb què els vostres companys de premsa contempen la vostra obra. No us espanteu en veure que centenars i centenars d'espectadors toleren i reclamen les còpies doblades, odioses i repugnants. No temeu, no! Sapiguen que som molts els que ens recargolem de ràbia davant l'escamoteig criminal que és el doblatge. Som tot un exèrcit d'aficionats del qual vós sou el representant. Propagueu les aspiracions de tots els que avui encara no tenen prou força moral ni material per a fer sentir la seva veu. Guerra als dobles!» D'altres lletres suggereixen solucions. Entre aquestes, la més interessant és la del senyor Josep Hurtado, també de Barcelona, que proposa la creació d'una associació d'amics del cinema i d'enemics dels dobles que, ultra presentar films triats, realitzi el boicot a les sales que projecten còpies doblades...

Naturalment, al costat d'aquestes adhesions hi ha la tímida protesta dels dobladors, els quals intenten justificar-se. Un amic, director d'una distribuïdora, ens deia: «No doblem per gust. Una còpia doblada val molts diners. Ja suposeu que, si poguéssim, ens estalviariem aquesta despesa. Però no podem. Els pobles i les barriades volen els dobles. Transcriviu lletres... Evidentment, a Esparraguera o a Granollers hi ha quatre o cinc espectadors intel·ligents que odien els dobles. A les barriades també. Però la majoria, pòdeu estar-ne segurs, ens reclamen films doblats.» Heus ací un argument, aparentment de molt gruix. És el que esgrimeixen totes les distribuïdores. I bé, parlem-ne. Els pobles i les barriades, exigeixen els dobles? Caldria provar-ho. I posar en pràctica el que proposava el senyor Bardés en la seva carta, una part de la qual transcrivim fa unes setmanes. De quatre sessions, que projectin la versió original en dues, i la còpia doblada en les altres dues. Aleshores serà el moment de comparar. I de comprovar les inclinacions del públic. Però suposem que el que diuen aquests senyors és cert. Que el públic comarcal i de barriades exigeix els dobles. Doncs bé: aquest públic no hauria sospitat mai, no es podria imaginar mai, que fos possible el refinament de substituir a una veu una altra de postissa. Aquest públic no hauria demanat mai els dobles, si no els hagués conegut. S'hauria empassat perfectament les versions originals. És el que hem dit i repetit. Si vós o jo no haguéssim nascut, ningú no

de lucre que els dobladors han embrutit el públic, que l'han mal acostumat.

Tornant a la lletra del senyor Codó Buscató, «no claudiqueu davant l'escepticisme amb què els vostres companys de premsa contempen la vostra obra», diu aquest amable lector. Hi ha excepcions. Poques, però n'hi ha. En aquesta mateixa pàgina, els amics Palau i Tasis han fet sentir la seva veu intel·ligent. Fa dues setmanes, Josep Palau anunciava que no parlaria més dels films doblats. I afegia que veuria amb molt de goig que els seus companys de premsa es decidissin a emprar la mateixa tàctica. Per la meua banda, he de dir que des de les pàgines del diari en el qual redacto la secció de cinema ja he anunciat que secundaré l'actitud de Palau, no publicant la crítica dels films doblats. Quant a l'acció de conjunt que desitja el meu company, la veig difícil. Ací, la crítica, fetes algunes excepcions, està en mans dels corredors d'anuncis. I aquests han esborrat fa temps el mot imparcialitat del seu diccionari. Precisament, un d'aquests crítics (?) deia fa poc que la Metro ha «tingut la gentilesa d'oferir-nos al Catalunya la versió doblada de *La germana blanca*». Gentilesa? No sabem pas què hi veu aquest senyor!

I ja que parlem de *La germana blanca*, la còpia doblada d'aquest film fou estrenada al Catalunya el divendres dia 10 de març. El dijous, dia 22, Josep Palau i el que signa demanàvem des d'aquesta pàgina que no projectessin còpies doblades a les sales d'estrenes. I el dia següent, la Metro rectificava. I anunciava que, a les tardes, es projectaria la versió doblada de *La germana blanca*, i a les nits, la versió original. Coincidència? Potser sí. Però en dubtem. La Metro té un alt personal intel·ligent, i aquest es devia adonar que teníem tota la raó. Si és així, celebrem que ens escoltin. I aquest procediment és una solució. No per als locals d'estrena, car d'aquests no cal ni parlar-ne, sinó per a les sales de barriades i pobles. Ja ho demanàvem l'altre dia. Projectar ahir la versió original i la doblada. Seria l'única manera de complaure tant els adversaris com els partidaris dels dobles.

I, finalment, volem subratllar un fet encoratjador. Fa unes setmanes, la Fox intentà projectar al Capítol la còpia doblada d'*El cofre misteriós*. I diem intentà perquè la tarda del dia de l'estrena aquesta còpia doblada fou protestada sorollosament. Tan sorollosament que fou tret immediatament del programa. I, a la nit, ja projectaren la versió original. La qual cosa demostra la sensibilitat i el bon gust del públic del Capítol, tan injustament bescantat. Tant de bo que aquesta actitud sigui imitada. Seria l'única manera d'acabar amb aquests lamentables dobles.

SEBASTIÀ GASCH

TIVOLI

2.^a setmana
LA SENSACIO DE
LA TEMPORADA



Amb actuacions personals de CATERINA BARCENA, avui, dissabte i diumenge, estrenant un monòleg especial per a ella de S. i J. Alvarez Quintero Divendres no hi haurà actuació personal a fi de donar descans a la il·lustre actriu
Sols es projectarà la pel·lícula



Exit en la mida
Corbates inarrugables
Pijames a bon preu
JAUME I, 11
Telèfon 11655

COLISEUM

Presentarà el dilluns
la primera pel·lícula
espanyola perfecta



ARGUMENTO DE S. y. J.
Alvarez-Quintero
DIRECTOR
Fernandez Ardavin
MUSICA
MAESTRO Alonso
DISTRIBUCION C.I.F.E.S.A.

INTÈRPRETS:
MARUCHI FRESNO,
Peña, Navarro
i Pepe Calle



2.^a setmana del triomfal



VUIT FILMS DE DIBUIXOS
EN CADA SESSIÓ

4 «Silly Symphonies» en colors i 1 en blanc i negre, i 3 «Mickey Mouse»
Distribuidors: ARTISTES ASSOCIATS

FEMINA

PASSEIG DE GRÀCIA, 23
TELÈFON 13352

L'EXIT DE LA
CINEMATOGRAFIA
NACIONAL



Francisquita

SEGONA SETMANA NO DEIXEU DE VEURE LA

EL TEATRE

HOMES I COSES DEL TEATRE CATALA

El teatre i la política (*)

La referència a l'estrena de *Mar i cel* comporta una ampliació. Tant més indicada, que encaixa perfectament amb el tema esbossat en l'article anterior.

La tragèdia guimeriana, primera obra de l'autor buidada en un idioma foraster, fou estrenada per Rafael Calvo al desaparegut teatre Calvo-Vico. Volgué l'atzar que fos *Mar i cel* la darrera producció interpretada d'estrena per Rafael Calvo, traspasat al cap de dos mesos de l'esdeveniment. L'obra fou donada a conèixer a Madrid per Ricardo Calvo, encarregat de la part de protagonista, confiada a Barcelona al seu germà.

La versió de *Mar i cel* fou resultat de l'esforç acomplert per Luis Alfonso, periodista castellà radicat a Barcelona, on gaudí d'extenses relacions. Ultra cercar el traductor i la companyia, intervingué Alfonso personalment en els mil detalls relatius a la representació. Alfonso, el nom del qual restà ocult als ulls del públic, fou quelcom més que animador i factòtum de la representació de *Mar i cel* a Barcelona. Paladí de la literatura catalana a l'altra banda de l'Ebre, procurà a la tragèdia i al seu autor un ambient favorable a Madrid. La gestió d'Alfonso fou en aquest particular d'una eficàcia imponderable. Per a arrodonir la seva tasca meritòria, corregí i tot les proves d'impressió en ésser l'obra estampada en castellà. Luis Alfonso, creditor d'aquest senzill homenatge adreçat a la seva memòria, traspasà a Madrid pel gener de 1892, en fer tot just un mes de l'estrena de *Mar i cel* a l'Espanyol.

El triomf conseguit per Guimerà ultrapassà els presagis més optimistes. La reeixida de *Mar i cel* a Madrid no té parió si no és amb la mitja dotzena d'èxits teatrals més grossos registrats a Espanya en el transcurs del segle XIX. Tal com sona. Els diaris esgotaren les lloances en honor de *Mar i cel* i de Guimerà. Els adjectius més detonants foren emprats per a parlar de la fortitud de la tragèdia, que el més primilít dels crítics qualificà de grandiosa, superba, grandiloqüent, commovedora, magistral... i d'ací per amunt. Els senyors que llavors remenaven a Madrid les cireres en matèria de teatre declararen unànimement haver assolit Guimerà, d'una gambada, el pla ocupat pels més il·lustres dramaturgs. No fou *Mar i cel* una reeixida de premsa, solament. El públic, guanyat per la crítica, per l'art conscient de Ricardo Calvo, per l'emoció i la intensitat de la tragèdia, per

la vigoria dels personatges, emplenà l'Espanyol durant una colla de nits.

Deia l'altre dia que els amics del poeta festejaren l'èxit de *Mar i cel* amb un dinar. Sigui'm permès d'afegir que en regraciari l'homenatge féu constar Guimerà haver passat l'Ebre sense despendre's del seu catalanisme, que entrà amb ell al teatre Espanyol. «Per la porta del qual he passat — agregà — amb el cap dret, sense humiliar-me davant de governadors ni de ministres; sense captar vots ni trafiquejar amb cacics; duent per tota defensa la meua modesta obra sota el braç.»

L'abrandament insòlit amb què fou rebut *Mar i cel* contrastà amb el fracàs sorollós, absolut, que coronà l'estrena de *Judith de Welp*, traduïda, com *Mar i cel*, per Enric Gaspar i estrenada al mateix Espanyol al cap de cinc mesos de l'apoteòsica victòria acabada de retreure. Tan grossa, la derrota, que hi hagué diari que motejà *Judith de Welp* de tragèdia còmica. «La prova del que diem — afirmà — s'escau en el fet que les situacions culminants siguin les més divertides.» Altres crítics trobaren a mancar en l'obra caràcters, situacions, lògica, inspiració i les altres qualitats indispensables per a suscitar l'atenció del públic. En defecte de mèrits — digueren — està fardada d'extravagàncies i cursileries. El censor més benigne qualificà la tragèdia d'equivocació.

Un desencís tan sobtat no podia respondre únicament al major o menor mèrit de l'obra. La rebentada dels diaris havia d'obeir per força a alguna raó oculta i poderosa. Sense que ningú ho demanés, descobriren els crítics el veritable mòbil de llur ferocitat.

En l'espai de temps que anà de l'estrena de *Mar i cel* a la de *Judith de Welp* havia tingut lloc l'Assemblea de Manresa, promulgadora de les Bases que prengueren el nom de la ciutat. En l'Assemblea tocà a Guimerà un paper de primer ordre. Ultra pendre part molt directa en les tasques preparatòries, pronuncià en una de les sessions un discurs de tons radicalíssims, rememorat per tots els crítics madrilenys que judicaren l'obra. Cap ni un dels periodistes que parlaren de *Judith de Welp* no deixà d'alludir els conceptes emesos per Guimerà «en un circulo de Manresa.»

D'existir el dubte sobre la causa de la virada de la premsa madrilenya, l'hauria dissipat aquest fragment d'una correspondència tramesa des de Madrid a un diari barceloní:

«L'estrena de *Judith de Welp* a l'Espanyol ha estat un fracàs previst per haver-se anunciat més o menys encobertament en gairebé tots els diaris, no ja abans de representar-se, sinó abans d'assajar-se l'obra. Tan tost un dels diaris més lliurats publicà que Guimerà havia dit en el Congrés Català de Manresa que Madrid era el ventre d'Espanya, es donà ací un curiós i mai vist espectacle. No s'alçà una sola veu en defensa de la centralització combatuda per Guimerà en el seu discurs. Ningú no es lliurà a la tasca fàcil de provar que Madrid és una població tan activa i productora com

Barcelona, Bilbao, Saragossa, València, etc. La frase de l'orador català, agafada per la premsa pel costat que personalment podia perjudicar-lo, aparegué en tots els diaris, sense excepció, i en totes les reunions polítiques, periodístiques i literàries sonà el mot «ingratitude» aplicat a Guimerà, que després d'aconseguir un triomf a Madrid amb *Mar i cel* s'atreví a pronunciar parau-



Guimerà quan l'estrena de «Mar i Cel»

les que són un blasme per a la capital d'Espanya.»

Després de l'estrena de *Judith de Welp* romangué Guimerà absent de Madrid, on tornà a les darreries de 1896 amb *Terra baixa*. Dos anys més tard, amb *Mossèn Janot*. Successivament, amb *La Mirallina*, *Andrònica*, *L'aranyà* i *L'ànima és meua*, per a citar-només les obres lliurades per l'autor a l'escena castellana abans que al teatre de la terra. A desgrat de les afirmacions de caràcter doctrinal fetes en diverses ocasions per escrit o de paraula, i del rebombori a què algunes vegades donaren lloc, ha estat Guimerà, fins avui, l'autor català representat més vegades a Madrid.

JOSEP ARTIS

(*) Vegi's MIRADOR, núm. 268.

UNA XIULADA

L'òpera de Pirandello

Luigi Pirandello ha agafat una faula siciliana, i Malipiero hi ha posat música. Gran vetllada de gala a l'Òpera de Roma, amb assistència de Mussolini, ministres, personalitats artístiques i mundanes. L'estrena de la *Faula del fill canviat* ha estat posada entre una representació d'*Aida* i una altra de *Lucia de Lammermoor*.

«Si el primer acte passa, estem salvats», havia declarat Malipiero. El públic escolta amb interès la història del canvi de criatures per les Dames, esperits malèfics sicilians. Però aviat començà el soroll. El pirandellisme més desencadenat atabala el públic, que ja no sap qui és qui. Què més té, segons l'autor, que el príncep nòrdic sigui fill de sa mare, si aquesta ho creu? «Res no és cert, i tot pot ésser veritat. Basta creure-ho un moment, i després més, i després un altre cop, i després sempre o mai més.» Aquesta és la moralitat relativista, i no gens nova en ell, de la darrera obra de Pirandello.

Els esbucats del públic, iniciats amb algunes cruïres del text, es converteixen en un veritable escàndol. Els diguem-ne tradicionalistes volien protestar contra el pirandellisme posat en música. Uns altres tradicionalistes esperaven sense indulgència les estranyes musicals de l'autor dels *Poemes lunars*. Els partidaris de Respighi, rival de Malipiero, estaven a l'aguait per aprofitarse de l'ocasió.

Tot plegat, hom pensà trobar-se — si ho havia llegit — a l'estrena de l'*Hernani* hugoliana. Pirandello, acadèmic d'Itàlia, era xiulat per massa futurista. Mussolini, que ha reconegut moltes vegades que el futurisme ha estat el precursor del feixisme, escoltava impassible. Malipiero, esverat, deia que allò havia d'ocórrer forçosament, amb aquell públic espès. Pirandello, somrient i serè, devia pensar que, com que al capdavall res no és veritat i tot pot ésser veritat...

Hi ha qui diu que els xiulets i el xivarri anaven més aviat dirigits al text que no pas a la música. Malipiero, després, deia a una entrevistadora: «Vise prop de Venècia, el meu país natal. Tinc un gran jardí... La resta, és un bany en una claveguera.»

En concepte de Pirandello, la *Faula del fill canviat* només és un intermedi d'una obra que està a punt d'acabar que es titula *Els gegants de la muntanya*. I s'acansa a intentar de representar-la a París, i a Alemanya ha estat donada en sessió de gala a la qual assistia Hitler. Després s'ha dit que els nazis reprotaxen a Malipiero «el seu derrotisme cultural i la seva atonalitat musical», i que Pirandello havia molestat la hipersensibilitat racista parlant de brumes del nord i de nòrdics turmentats, en oposició a la serenitat de les terres solars del sud. I que, per tant, l'obra seria prohibida a Alemanya. Però l'autor sicilià atribueix el canard a una conspiració d'enemics. L'obra no ha estat prohibida a Alemanya, i serà donada al Landestheater, de Berlín, amb tota solemnitat.

Veurem què passa a París. No es pot dir que sigui una òpera feixista, si a Roma no ha agradat. Els antifeixistes diuen que aquesta xiulada a un prestigi oficial, acadèmic, és simptomàtica. Exageració, evidentment.

UN OPUSCLE DE G. DIAZ-PLAJA

"L'evolució del teatre"

En un dels petits volums de la benemèrita *Col·lecció Popular Barcino*, Guillem Díaz-Plaja acaba de publicar un sumari i ben dosificat estudi titulat *L'evolució del Teatre*.

Aquest estudi no podia ésser, evidentment, una prolixa història, carregada de documentació i recolzada per múltiples autoritats; el caràcter mateix de la col·lecció de què forma part l'en privaria. Però no per ésser concís Díaz-Plaja ha prescindit de les citacions i referències necessàries i imprescindibles en aquests casos. Un excés embaum d'erudició acumulat en un espai tan limitat com és el del seu opuscle, faria aquest totalment indigerible; l'absència completa de tot suport documental el faria insípida i li donaria un caient de gratuïtat i de superficialitat que no és pas el més desitjable en aquesta mena de treballs. Díaz-Plaja, amb encert i agudesa, ha sabut vèncer tots dos perills, mantenint-se lloablement a igual distància de l'enfarfec que de la trivialitat.

L'opuscle de Díaz-Plaja és una ràpida revista, més que no una detallada anàlisi — impossible en les condicions assenyalades — de totes les formes que ha adoptat l'art dramàtic en tots els pobles des de l'inici de la seva existència fins a avui, referint-se principalment a la seva condició d'espectacle. No per això ha negligit el que és com a gènere literari ni les mútues influències que han obrat sempre entre l'un i l'altre d'aquests dos aspectes del mateix art.

En aquesta revista, hom ha hagut, necessàriament, de seleccionar, prescindint de moltes fites, eliminant molts accidents, tant en el temps com en l'espai. Tot amb tot, res no ha estat deixat de banda que pogués ésser considerat com a essencial i veritablement interessant per a la visió del conjunt, res que per al que fa a la nostra cultura i els reflexos que ha experimentat hagués d'ésser tingut present.

Per això, després d'assenyalar els orígens mitològics del teatre en les diferents civilitzacions, Díaz-Plaja dedica especialment la seva atenció a l'exposició de les característiques i modalitats del teatre grec i llatí, estudia les diverses formes del medieval, amb els seus misteris i les seves moralitats, en el qual el paper de Catalunya no és pas menyspreable, no oblidant tampoc les representacions profanes, els començaments de la *Comèdia dell'Arte* ni les danses de la mort, gènere medieval per excel·lència.

Després, passat el Renaixement, l'estudi de Díaz-Plaja s'entreté en la confrontació dels tres tipus de teatre que emplenaren l'àmbit de l'escena moderna: el francès, l'anglès i l'espanyol, amb l'apoteosi del clàssicisme i la reacció que se'n seguí.

Més cap ençà, ens trobem amb el Romanticisme, els tres principals del qual en els dominis del teatre remarca Díaz-Plaja amb gran justesa.

Acaba amb una espècie de panorama on, renunciant a tota temptativa de definició i examen, ens presenta l'autor totes les principals tendències i escoles de l'art teatral dels nostres dies en l'enorme complexitat que el caracteritza.

El volum és clos amb una sumària bibliografia i és editat amb un bell nombre de gravats, ben escollits, molts d'ells inèdits i bona part poc divulgats. És el número 103 de la col·lecció, els editors de la qual hem de felicitar cordialment per la constant obra vulgaritzadora de cultura que duen a terme.

J. C. I. V.

Fantàsia

AVUI, ESTRENA

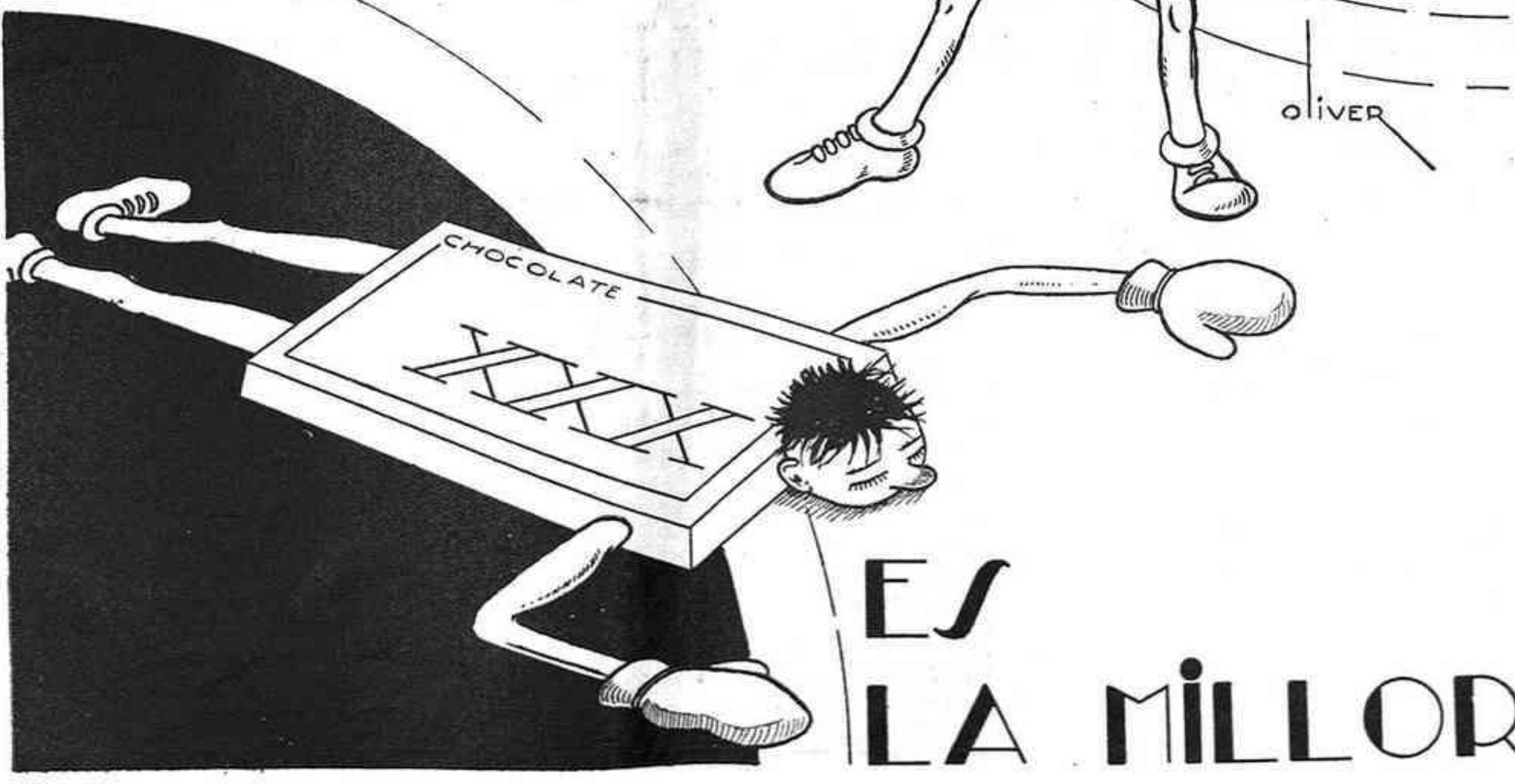
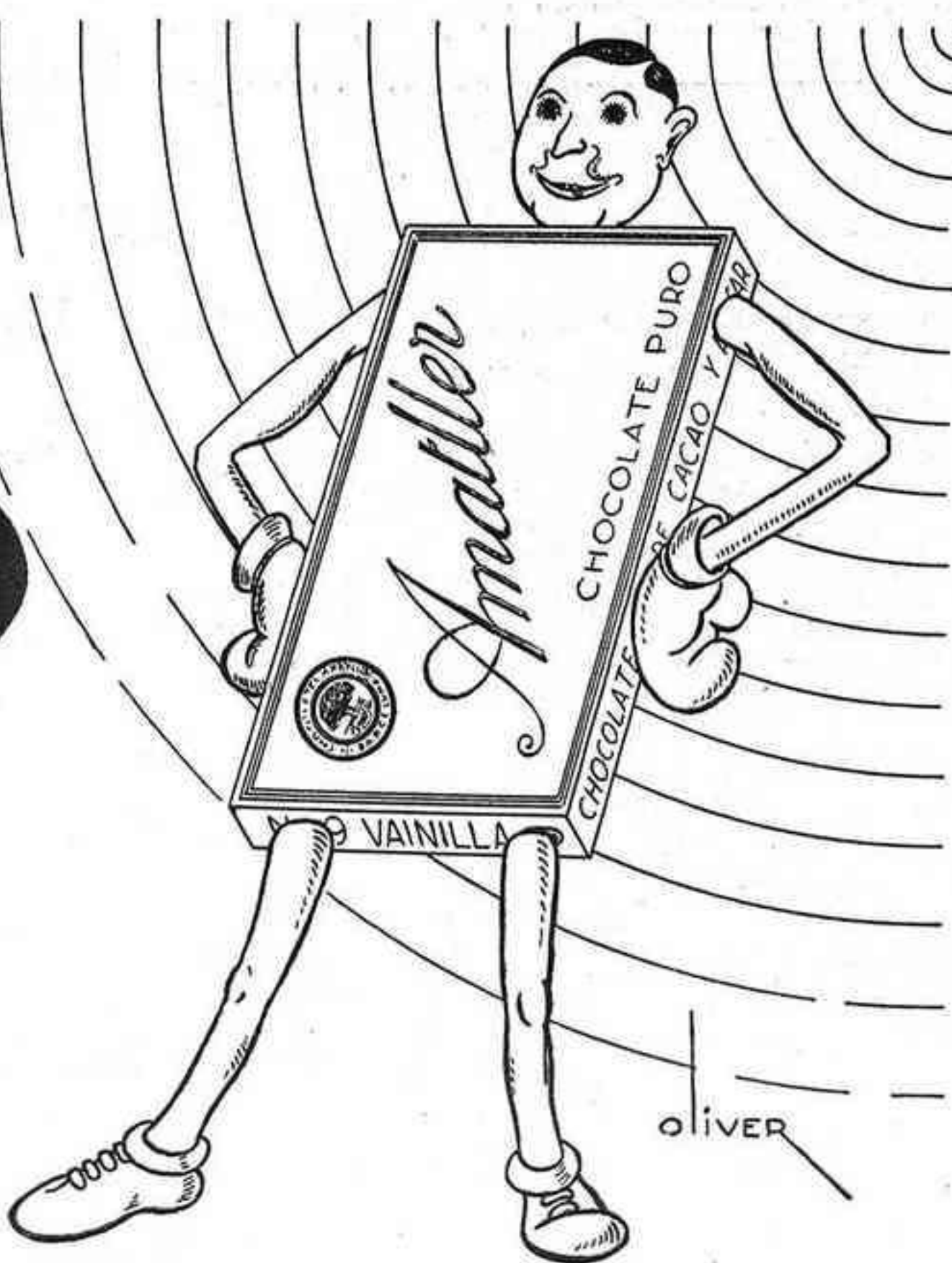
UN WAGON...
UN CORREDOR...
UN CORTA-CIRCUITO!

no quedo
decribles mas...
vanyan a ver
a FLORELLE... en
LAS SORPRESAS
DEL COCHECAMA

Un alegre comboi
carregat de rialles
i de sorpreses

The Majorca Sun
and
The Spanish Times
El més important setmanari anglès que es publica a Espanya. Llegit per tots els anglesos i americans
25 cèntims en tots els quioscos

XOCOLATA



PROXIMAMENT AL TIVOLI

Georg Alexander
Franz Söhnter

Si Farewitsch

con
Martha Eggerth
Música de Franz Lehár

la gran intèrpret de
VUELAN MIS CANCIONES
en l'opereta de Franz Lehár

PUBLI-CINEMA

Passeig de Gràcia, 57. - Telèfon 79651
De les 3 tardes a la 1 matinalda

CURIOSITATS MUNDIALS
Interessants reportatges Fox Movietone

LA GRAN OPERA
Diveritit dibuix sonor Terryfone

NOTICIARI FOX SONOR
(Notícies d'Espanya): Les festes del tercer aniversari de la República a Madrid i Barcelona

NOTICIARI FOX SONOR
Internacional

TRES LLADRES PELUTS
Documental U. F. A.

LES LLETRES

Poesia, ciència i religió

Sostenim nosaltres, com saben a bastament els nostres lectors, que l'edat antiga de la història va ésser artística, com encara ho és en les terres i països on la civilització no ha progressat amb l'europea, i que l'edat moderna, en canvi, és caracteritzada no sols per ésser científica, sinó la més científica de totes les civilitzacions conegudes. Si l'antiguitat porta el segell de l'art, la modernitat porta el segell de la ciència. La millor prova que l'antiguitat va ésser essencialment artista, és que va crear l'art clàssic, i la millor prova que el temps modern és essencialment científic, és que ha creat la ciència clàssica. L'art grec és del passat, la ciència d'observació és del present.

Les grans obres artístiques d'aquella època troben les seves pariones en les grans obres científiques dels temps moderns. Si Homer, el geni més gran de l'art, no ha estat superat ni igualat en els temps que l'han anat seguint, Newton, el geni més gran de la ciència, tampoc va ésser ni superat ni igualat en aquells segles passats per sempre. Si Homer és el Newton de la poesia, Newton és l'Homer de la ciència.

Aquests dos genis simbòlics, per no esmentar-ne d'altres tant del ram artístic com del ram científic, donen la tònica dominant del que va ésser aquell temps i el que ha estat el temps d'ara. Grans genis artístics han produït els temps moderns, però ni Homer ni Fídicus ni Esquil ni el Partenó no han estat superats ni igualats. Grans genis científics van néixer en aquells temps artístics, però la concepció de la ciència moderna en els seus resultats generals i positius no va ésser superada ni igualada per aquells genis. Si Euclides va poder fer la geometria, és perquè les ciències matemàtiques es poden elevar sense el pes de la realitat observable. La esplendor final que amb Arquimedes va anunciar la ciència moderna, va aparèixer sense precedents i va desaparèixer sense deixar rastre. Si Hiparc, pare de l'astronomia, l'Hipòcrates de la ciència del cel, va ésser el primer que va catalogar les estrelles per veure quines eren fixes i quines es movien, quines naixien i quines morien, no va fer més, com diu molt bé Píndar el Vell, que deixar el cel com herència als homes, si és que se'n trobava algun de capaç de recollir la successió. Tots sabem que a l'època moderna, al pare de l'astronomia no li han faltat hereus. Si Hipòcrates, el pare de la medicina, que va deixar reflectit el seu geni en la cara dels moribunds, va conèixer els efectes de les malalties, la medicina per conèixer-ne les causes ha tingut d'esperar que vinguessin Claude Bernard i Pasteur.

L'artista modern pot tenir i fins té la potència de geni de l'antic, com el científic antic podia tenir i tenia la potència de geni del científic modern, però la producció és ressaltada sempre de l'època. Si a l'art modern li manca l'ambient poètic de l'antiguitat, a la ciència antiga li manca l'ambient de realitat dels temps moderns. En la lluita d'aquestes dues visions humanes, en l'antiguitat va triomfar l'art i en l'època actual la ciència.

El geni de Shakespeare pot ésser tan potent com el d'Esquil, però el tresor artístic de què disposaven els grecs i els antics falta sempre als moderns. El mar immens de poesia per on navegava el geni tràgic d'Esquil, és combatut pels vents científics del temps de Shakespeare. La nau d'Esquil va pel mar, la nau de Shakespeare va pel vent. Si els tràgics antics treballaven damunt la mitologia viva, els tràgics moderns treballaven damunt la mitologia morta i desenterrada. Racine, el Rafael i el Mozart de la literatura, Eurípides modern amb l'harmonia de Sòfocles, escrivint les seves tragèdies puríssimes entre els cadàvers dels temps antics, els tenia de fer la transfusió de la sang amb les venes franceses del segle XVII. Amb la sang de Lluís XIV va fer revivir l'emperador Tit, conegut en la història per les «delícies del gènere humà». Volent poetitzar però, en els temps que acabaven de veure Galileu, amb personatges de l'època, els va anar a cercar a l'Orient d'Europa que portava segles de retard respecte de l'Occident. «El públic—diu el mateix Racine, en el prefaci del *Bojazel*—no fa gaire diferència entre mil anys i mil llegües.»

El geni d'Anaxàgoras podia ésser tan o més poderós que el geni suprem de Copèrnic, però la precisió de visió de la realitat que tenen els moderns no estava, com ha estat després, a l'abast dels homes de ciència. Si Pitàgoras en aquell temps escoltava la música de les esferes, Kepler, als nostres, dibuixava l'òrbita dels planetes. Si Tales de Milet va descobrir el principi de l'electricitat, la humanitat ha tingut d'esperar els temps de Galvani i de Ramsen per treure'n partit teòric i pràctic.

Si la visió poètica dominava l'antiguitat, la visió realista domina els temps moderns. Si els antics veïen la realitat a contraluz de la poesia, nosaltres els moderns veïem la poesia a contraluz de la realitat. A l'artista l'ambient antic li donava l'obra feta. L'ambient dels temps moderns dona l'obra feta a l'home de ciència.

Doncs bé, senyors, la religió, que com sabem està per damunt de la poesia i per damunt de la ciència, i que essent com elles del cel i de la terra participa dels trossos i de les meravelles de totes dues, va ésser feta a l'època antiga, ço és a l'època de l'art o època de la poesia, i no ha estat tocada ni retocada a l'època moderna de la ciència. És un rellotge que va quedar parat a l'època dels rellotges de sol, marcant, com és molt natural, l'hora de segles endarrera, perquè ara, a l'època dels rellotges de pulsera, ningú no s'ha recordat de donar-li corda.

Si la poesia i la ciència es disputen l'altíssima i transcendental concepció humana que fa referència a les nostres relacions amb l'infinit i l'eternitat i a l'essència del tot, la poesia encara té aquesta concepció completament agavallada, sense deixar-la posseir a la ciència. Acostumats a veure la religió en braços de la poesia, ens semblaria infidel si la veiéssim en braços de la ciència.

La religió viu avui entre nosaltres, els homes del dia, que som tots fonamentalment científics, com una mitologia. Totes les religions fins ara conegudes tenen una base poètica. Són concebudes per homes que eren fonamentalment poetes, encara que volguessin ésser científics. La part científica que la religió porta a les entranyes i li panxeja al fons, demana ésser alliberada de les mans de la poesia. Vol sortir de l'ou. Vol ésser infantada. La religió vol ésser redimida.

La ciència encara no s'ha atrevit a tocar el fons poètic de la religió, que es deleix per posar el cap damunt del pit de la ciència. Cansada del caliu de la poesia, vol la frescor de la ciència. És frisa per ésser com nosaltres.

Si fins avui en el camp religiós la poesia ha dominat la ciència, seria hora, ja fa estona, que en aquest camp que, fet i fet, és el més important de la humanitat i de l'existència, la ciència dominés la poesia.

Ja saben els nostres lectors que aquesta és una de les tasques que ens hem emprès amb més delit identificant el nostre treball amb l'obra nacional de Catalunya, tasca que avui sembla que comença a interessar en certa manera l'element jove de la nostra terra. Sense que la religió perdi la poesia que li és inherent i que res no pot anorrear, per les regions en què es mou, cal que la ciència li posi el segell dels nostres dies perquè els feliats dels Estats la deixin passar i no sigui contrabandada com fins ara, mantenint-se una cosa d'altre temps que fa pudor de cera. Si els antics, que eren poetes per naturalesa, tenien llur religió pròpia, nosaltres els moderns, que som científics per naturalesa, també volem una religió nostra. També la volem pròpia i no manlleuada. No la volem filla del somni sinó de la realitat. No la volem per a nens, sinó per a homes. No podem passar més temps vivint de les deixalles ni de les restes del festí d'Homer ni dels festivals sagrats d'Isaïas i Jeremias, per sublims i admirables que siguin, i molt menys encara ens volem resignar a no tenir religió com ara fan molts que abans d'acceptar la deixa del geni antic, que senten inadaptable als temps que correm, es resignen a viure sense religió, renunciant així a la més gran de les perspectives que la realitat ofereix als homes.

Salvem la religió. Si en mans de la poesia és morta com si ja cantés el final de la *Norma*, i la humanitat la va enterrant al seu cor sota la flosa del cap, la ciència la pot ressuscitar i donar-li encara segles de vida, fins que la decadència de la humanitat la porti altra vegada a la fantasia i a la ignorància.

La religió, senyors, perquè ho sàpiguen, està en mans de *curanderos*, i nosaltres la volem posar en mans dels metges. Ja estem cansats d'ungüents, d'untures i de cataplasmes. Volem una intervenció feta amb totes les garanties de l'asèpsia. Als que en veure-la bona i sana fora dels braços de la poesia es queixin de veure-la en mans de la ciència, els direm que val més aquí que a cal apotecari.

ELS LLIBRES

Maurici Serrahima, *El principi de Felip Lafont* (Llib. Verdader) — Xavier Benguerel, *El teu secret* (Edicions Proa)

El misteri de l'adolescència és un tema inexhaustible per als novel·listes. El despertar indecís de les passions, el traspass d'infant a home, amb les seves revelacions angunioses i els seus trasbalsos sentimentals, tot aquest feix de sensacions desordenades i impressionants, és d'una tal força poètica, i desperta, al llarg del temps, tants ressons oblidats, amb la seva sola evocació, que sovint tempta els novel·listes, i encara més, si són joves i escriuen llur primer llibre. Altrament, la poesia dels anys de l'adolescència



Maurici Serrahima

gra de solidaritat que les cohesionen, justifiquen l'evolució espiritual dels personatges.

El principi de Felip Lafont ens descriu, a través d'aquesta visió una mica ingènua del seu protagonista, un sector de l'alta burgesia i l'aristocràcia barcelonina. Som als antípodes, però, dels protagonistes de *Vida Privada*, de Sagarra. La manca de perversitat i malícia dels personatges d'aquest món especial els lleva molt interès, i la creure que Maurici Serrahima ha tingut la voluntat de restar fidel als seus models. És llàstima, tanmateix, perquè aquest *Principi de Felip Lafont*, escrit amb una graciosa correcció d'estil i amb una objectivitat constant, lliure de lirismes entrebancadors, podria ésser d'una molt major intensitat si l'autor hagués disposat, real o imaginària, d'una societat barcelonina més interessant que aquesta colla de desvagats que s'arrosseguen per les pistes del Turó i només pensen en reunions i festetes. Al capdavant del llibre Maurici Serrahima sembla prometre'ns-en una continuació. Ara que ja coneixem les seves dots de novel·lista, serà interessant que ens doni, lliure de mètodes una mica enganyadors, la seva visió de la vida i dels homes.

Després de les *Pàgines d'un adolescent*, de bona memòria, Xavier Benguerel semblava haver-se decantat cap a la poesia. L'aparició d'*El teu secret*, junt amb l'anunci d'una altra novel·la, de publicació imminent, revelen que Benguerel no abandona pas el camí que el seu primer llibre iniciava d'una manera tan brillant.

El teu secret és, també, la novel·la d'un adolescent. Ací és el mateix protagonista qui ens conta, en primera persona, la seva evolució i els seus pensaments. Som lluny de l'ambient i de l'estil de la novel·la de Serrahima. Ara es tracta del noi d'una portera que es sent arborat per una passió vehement envers la filla del seu padri, un home generós i benestant que el protegeix, i que a la mort de la mare del noi el recull a casa seva—després d'una breu estada en un poblet forà—i l'adopta com a fill. La lluita amb aquesta passió, l'estranya actitud de la noia, que només la mort del pare podrà permetre d'aclarir, el procés d'adaptació del protagonista a les seves noves condicions de vida, els neguits turbulents de la seva adolescència, amb les escames de la carn i les cavil·lacions religioses, omplen el llibre, que té un final patètic i novellesc, resolt amb una sobrietat i una manca d'excessos declaratoris veritablement admirables.

El llibre és ple d'un lirisme molt fi, ple de suggestions i d'imatges. És de les poques vegades que la poesia que batega en la prosa d'una novel·la no malmet ni desfigura la humanitat dels personatges. L'estil és d'una modernitat sense estridències ni excessos, i el monòleg fluxiu ni massa ple de divagacions ni de sobreentesos. Passen per la narració, amb una rapidesa potser excessiva, les imatges només insinuades, d'Elvirra, la noia de l'hostal de poble, i de Victory, entretinguda elegant. Però tant elles com el record de la mare únicament són evocats per a emmarcar aquell amor impossible de Ricard envers Carme. La revelació del secret de la noia, al capdavant, destrueix en l'adolescent la pura imatge de la seva mare i converteix en germana la seva amada ideal. El darrer capítol té una vaga irrealitat i la tendresa i la passió s'hi exalten. L'adolescent ha mort en aquella crisi, i el minyó que s'evadeix l'endemà, món enllà, oblidarà l'amor impossible d'aquells anys indecisos.

RAFAEL TASIS I MARCA

23 D'ABRIL Diada del Llibre

Des de la institució de la Diada del Llibre, tots ens hem considerat obligats cada any, en acostar-se aquesta mena de festa major, a fer la nostra mica de propaganda en favor del llibre amb l'article consuetudinari, sense pensar en cap concurs d'articles.

Si s'han de tenir en compte les xifres que l'endemà donen les llibreries, de les quals resulta que cada any es bat el rècord de venda establert l'any anterior, hauríem de creure que la propaganda ha resultat eficaç i que gràcies a ella i a la institució de la Diada del Llibre s'ha creat un públic, s'ha difós el llibre i l'afició a la lectura, ha minvat l'analfabetisme pràctic... en una paraula, s'han aconseguit amb escreix les finalitats perseguides amb la institució de la Diada.

Ha arrelat, en efecte, el costum d'enviar les llibreries en tal dia com dilluns vinent, i sortir-ne més o menys proveït de volums comprats amb l'esquer de la rebaxa d'un deu per cent. Comprar llibres el 7 d'octubre abans, el 23 d'abril actualment, ja és, a hores d'ara, una tradició com la de comprar panallets per Tots Sants, coques per Sant Joan, o roses per Sant Jordi. Justament la coincidència d'aquesta darrera festa amb la del llibre ha donat motiu a associar, en nombrosos comentaris periodístics de circumstàncies, les roses i els llibres.

Quedem doncs que la Diada del Llibre és un èxit renovat i superat cada any, i que és d'esperar per tant que enguany ho serà més que mai, les llibreries batran els rècords estatutis i tothom estarà content, autors, editors, llibreters i públic. Però no és gens improbable que l'alegria dels tres primers estaments anomenats sigui bastant efimera. Des de fa bastant de temps, no són pas l'optimisme i la satisfacció allò que les opinions d'aquells estaments reflecteixen, sinó ben al contrari. No es deixa de parlar de crisi de la llibreria, i el que és pitjor que parlar-ne, la crisi realment existeix.

O sigui que ens trobem davant d'una curiosa contradicció: d'una banda, la Diada del Llibre és un èxit; d'altra banda, el llibre està en crisi. I la quantiosa venda que es realitza la Diada del Llibre no basta, com és natural, a compensar la manca de venda de llibres que és la norma de tots els altres dies de l'any.

O sigui, com a conclusió que ningú no ens podrà fonamentadament retreure com a rebentista, que la Diada del Llibre té una eficàcia migradíssima, i no diem nulla perquè entre no vendre's llibres mai, o vendre's un dia a l'any, hi ha una diferència prou apreciable perquè l'hàgim de tenir en el degut compte.

Per la nostra banda, no ens hem fet mai massa il·lusions. Totes les nostres propagandes de la Diada del Llibre no han anat sense unes certes reserves, desitjant sobretot que cada dia de l'any fos per a cada ciutadà una miqueta un dia del llibre, i havent de concloure sempre que en un país poc aficionat a comprar llibres, almenys hi hagués un dia que, fos per la causa que fos, se'n comprassin alguns.

En resum, podem dir que hem arribat a arrelar la tradició de comprar llibres un dia a l'any, però que no ha crescut pas l'afició als llibres ni a la lectura.

Feta aquesta constatació fonamental, qui ho desitgi es podrà entretenir tant com vulgui a escatir causes, assignar culpabilitats i proposar remeis. Hi ha matèria tan abundant com en la qüestió de la tan tractada crisi del teatre per a omplir paper fins a la saturació... i no resoldre gran cosa.

Mentrestant, desitgem que dilluns es passin totes les xifres de venda d'anys anteriors... i l'any que ve ja tornarem a parlar-ne. Tant de bo puguem fer-ho en altres termes.

Dos llibres nous! Dues grans obres!



Són el tercer i quart volum de la «Col·lecció Balagué». Volums en 8.º bellament relligats amb un retrat de l'autor. 4 pessetes a totes les llibreries i quioscos. LA DIADA DEL LLIBRE 10 per 100 de descompte.

De la mateixa col·lecció: Vol. I: *Espills dormits*, de Ramon Xuriguera. Vol. II: *Notes d'un estudiant que va morir boig*, de S. Juan Arbó.

Comandes al major: VILELLA, Barbarà, 15 i Muntaner, 42-Telèfon 35255

LLIBRES!!
Autògrafs, dibuixos, aquarel·les i el més important assortiment de gravats de Barcelona.

Exposició i venda a preus inversemblants a:

METROPOLITANA
LLIBRERIA VELLA I NOVA
Canuda, 31, baixos de la Sala Mozart

ENCARREGUEU
ELS VOSTRES IMPRESOS ARTÍSTICS I COMERCIALS ALS

TALLERS GRÀFICS
PATRICI ARNAU
VERDADER, CALLIS, 3, 5 i 7
(D'AVANT DEL PALAU DE LA MÚSICA CATALANA)

ES LA CASA MÉS PERFECCIONADA EN LLIBRES RATLLATS, DE LUXE I EN TOTA CLASSE D'ENQUADERNACIONS. ELEGÀNCIA I ECONOMIA EN ELS ENCARREGUES. EN CAS DE URGÈNCIA DEMANEU-LOS PEL TELÈFON

14856

«L'Escanyapobres»

Una de les novetats l'aparició de la qual coincideix amb la Diada del Llibre, és l'edició de *L'Escanyapobres* de Narcís Oller, a cura de l'impressor Viader de Sant Feliu de Guíxols.

Aquesta edició, acuradament impresa, ornada amb baixos de Germà Viader i d'original i modern relligat, és una provatura bibliofílica a l'abast de gran nombre de col·leccionistes.

DILLUNS
DIA DEL LLIBRE

NO COMPREU cap llibre sense visitar abans
MAGATZEMS GASSÓ

FIVELLER, 42
10 per 100 de descompte
GRANS PRESENTS. ALS COMPRADORS

DIA DEL LLIBRE A més del 10% de descompte

REGALEM per cada compra de 10 pessetes net, un dels llibres següents:

PALACIO VALDÉS : A CARA O CRUZ
HUGO WAST : FUENTE SELLADA
INSÚA : EL CAPITÁN MALACENTELLA
PITA : LECCIONES DE COCINA
(Obra il·lustrada i relligada)

«Biblioteca de las Maravillas»:
EL CINEMATÓGRAFO. (111 GRAVATS)
EL CIELO (72 GRAVATS)
LOS SUBMARINOS . . . (88 GRAVATS)
LOS FERROCARRILES. (165 GRAVATS)

Adquiriu doncs els vostres llibres a

Llibreria Francesa
RAMBLA DEL CENTRE, 8 i 10
Sucursal : PASSEIG DE GRACIA, 87

LES ARTS I ELS ARTISTES

Les exposicions

Josep Amat

L'exposició darrerament inaugurada per Josep Amat a les Galeries Syra, tot i ésser subtítolada de dibuixos, es presta a interpretacions.

La gran quantitat de pintor que hi ha dintre l'expositor no permet en gaires moments fer-se la il·lusió de contemplar el que normalment es pot entendre per dibuix.

el demostra apte i amb suficiència per a triomfar en tota mena d'activitat pictòrica.

Jaume Mercadé

El nostre magnífic Ajuntament hauria hagut d'afegir a les Festes de Primavera la inauguració de l'exposició de Jaume Mercadé. Perquè si aquestes han volgut significar un enllaç memorable entre el record



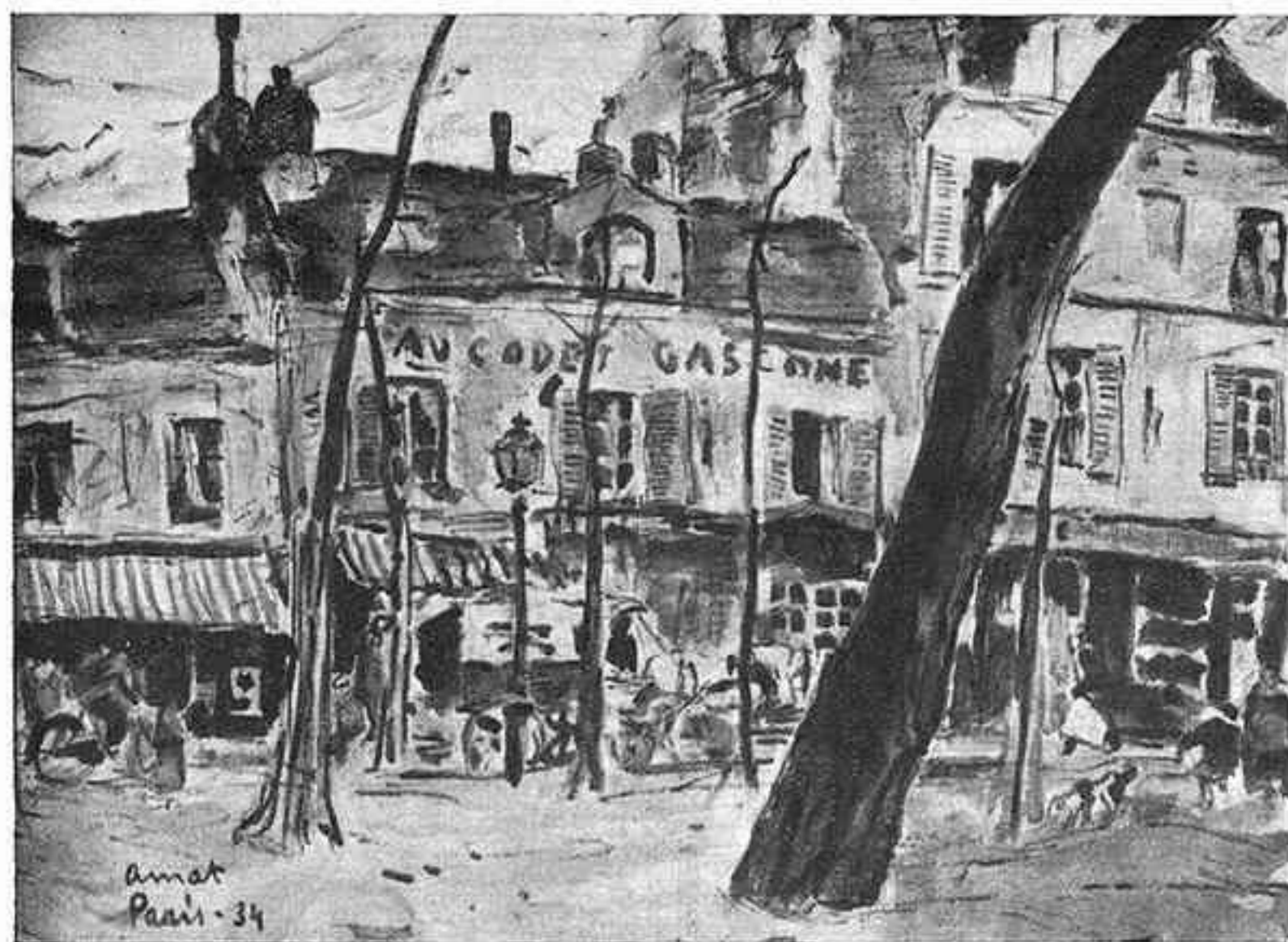
Jaume Mercadé — Esluga de Francolí

Amat, potser temptat per a conèixer fins on arribava dintre els límits del llapis, jugant discretament les ombres, es va veure atropellat pel color, per l'instint colorístic. Les vint-i-quatre obres exposades són més que res la victòria d'això darrer.

Hi existeix el principi que mana l'apunt. Rapidesa, fulgurant visió del que deu representar el gran paper en l'execució, el do de sintetitzar tots els elements que es belluguen amb suma importància.

republicà i la gent de casa nostra, Mercadé amb la seva pintura ha contribuït a desvetllar humanitat, amor patri per les contrades seves, emoció profundíssima emanada per allò tan racial i secular que constitueix un etern vigia de la consciència catalana.

Mercadé ja és el gran pintor assenyalador tarragoní per excel·lència. El fruit considerable del seu esforç ja pesa amb extraordinària importància. Aquest aspecte ja s'ha comentat prou i nosaltres mateixos ja l'hem



Josep Amat — Montmartre

Tot just trasplantats aquests, apareix, però, el devesall de pintura. Cal no confondre aquesta afirmació amb una exacta presència de matèria. La realitat és l'eclosió magnífica d'un color que neix amb justes cromàtiques excel·lents que no sobrepassen massa la idea inicial de l'exposició; però que, com hem dit, tampoc es ceneixen amb massa exactitud dintre el clos reduït dels dibuixos.

Degut a això, Josep Amat no perd cap possibilitat narrativa, ni cap mitjà expressiu. Compensa la continença de paleta amb la fuga impressionant dels models, i en resum tot el que exposa són unes simples variants del seu estil que l'afirmen més i ens

usat amb prou insistència perquè ara el repetim una vegada més. Del que potser encara no s'ha parlat, és de la facilitat de Mercadé a desvetllar un rar entusiasme.

No hi ha enmig cap afinitat i sí exclusivament una connexió de l'obra. Bé; quan aquesta es produeix, ve el teixir la lírica i la presència de l'emotivitat, i sobre aquest punt creiem que ens hem de posar d'acord amb tothom que l'hagi profunditzat. Amarat de ferma naturalesa, de lleus poetismes vegetals, d'immensitats marítimes, de grandeses arqueològiques i de complantes primaverals. Galvanitzats pel corrent d'aquests elements dispersos reunits en bona pintura i redreçats per bel·leses especials i intensitats emocionals. Aquests són resums ben pobres per cert, dels contingents pictòrics de Mercadé.

Trista cosa és potser promoure literatura en l'obra d'un pintor. Això hem temut de bon principi. Però ben examinada l'obra, ben sospesada en la seva iniciació, n'hem constatat l'absència. Evocar literatura seria crear aquells fantasmes malaltissos tan propensos al desdibuixament espiritual i amb tantes dificultats de punt de partida.

Queda doncs la tangibilitat de l'entusiasme del qual hem parlat. Mercadé l'aconsegueix de cara a cara. Sense cap subterfugi i amb la pràctica d'una sinceritat altisonant, ens porta dintre l'esperit el seu mateix, i ho fa amb una ductilitat tan remarcable i amb una mena d'apostolisme tan gran, que ens fa creure que si la pintura no li respongués seria un miracle, i responent-li com efectivament és, queda de pintor que voreja l'excel·lència.

ENRIC F. GUAL

DE PARÍS ESTANT

Al voltant d'un llibre d'André Lhote

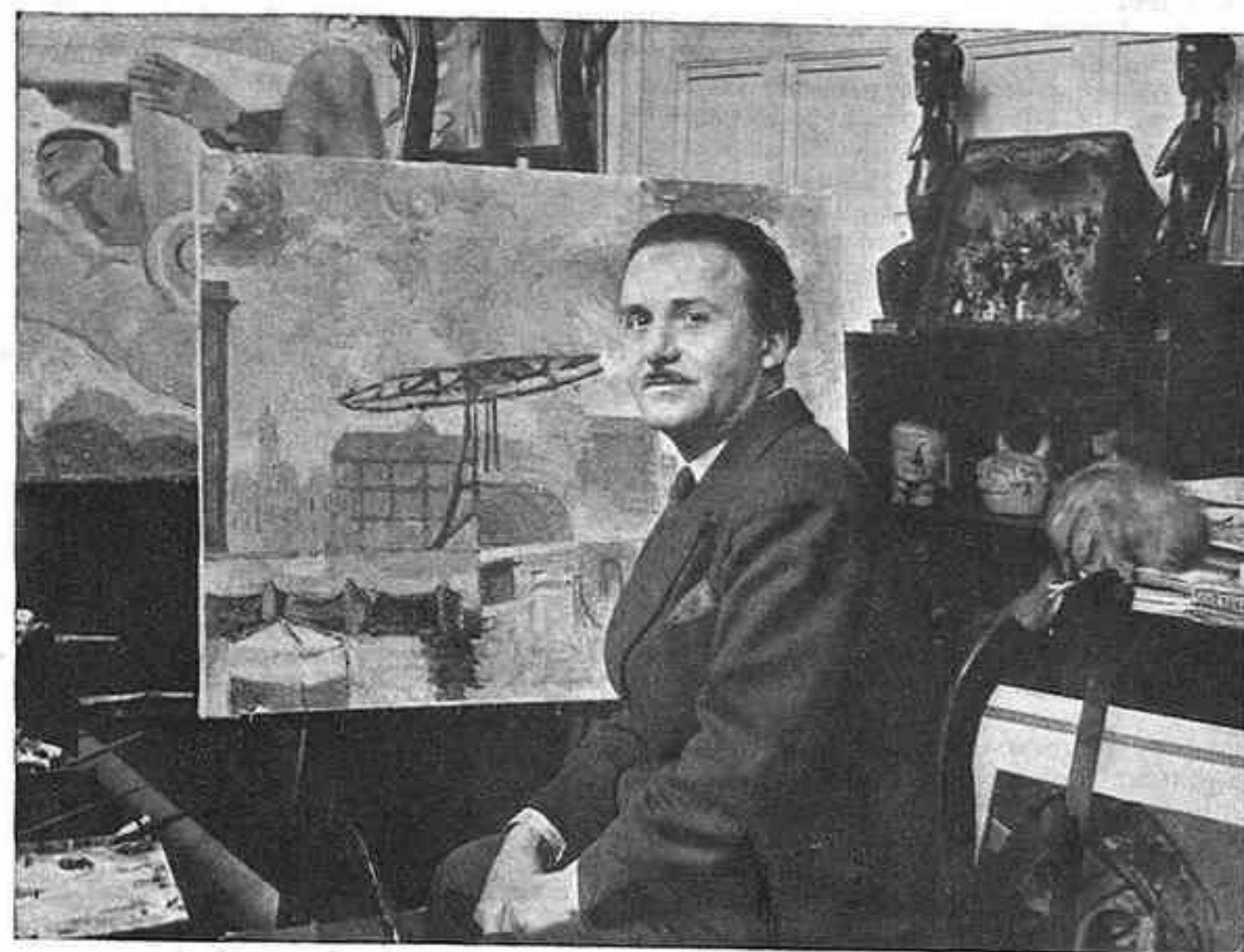
De trenta anys ençà, el pintor Lhote ha estat barrejat en totes les grans batalles de l'art independent. I si alguna vegada s'ha deixat seduir, també, per les seves aventures, no li ha mancat el coratge de les rectificacions lleials. Paral·lelament al maneig dels pinzells, André Lhote s'exercita sovint en treballs de crítica artística; i en parlar aquí de crítica d'art, ens referim a quelcom d'un abast molt més seriós, documentat i responsable que la generalitat de recensions circumstancials publicades en la secció adequada de la premsa quotidiana de tot arreu i àdhuc en les columnes de no poques revistes especialitzades. Una selecció d'articles i d'assaigs d'aquest autor apareguts durant vint anys a la *N. R. F.* i a l'*Athenaeum* de Londres ocupa la major part del volum *La Peinture (le cœur et l'esprit)*; llibre coratjós, ple de suc i bruc, d'un interès prou agut per a comptar-se entre les poques coses sanes i desinteressades que han aconseguit surar enmig de l'angoixós terrabastall que negeja França des de fa tres mesos.

Hi ha, en general, una certa prevenció contra els artistes que a partir d'Ingres i Fromentin fins a Jacques-Emile Blanche, Signac, Denis o Vlaminck han cercat en la ploma una expansió a llur camp de lluita. Aquesta prevenció no existeix, en canvi, davant els escrits considerables llegats pels pintors, els escultors i els arquitectes del Renaixement, potser per provenir d'una època on encara era per descobrir la tirania de l'especialització a ultrança i el viol d'Ingres conservava el dret d'aspirar honradament a emular el de Paganini. Els que avui gosen d'alternar la professió i el comentari d'un art risquen d'ésser acusats de predicar, conscientment o no, *pro domo* i, en conseqüència, de jutjar amb parcialitat el valor de contemporanis que poden ésser companys o rivals i el de les figures del passat segons precursin o no l'obra i la ideologia del comentarista. I pel que fa a les teories estètiques que basteixen, són molts els que, com ha fet no fa gaire François Fosca, voldrien comparar-les a les històries amb què Mme. Scarron distreia els seus convidats quan s'esguerrava el sopar. Lhote impugna aquests recels i justifica el coexercici de les dues activitats allegant, entre altres raons, que tot respon, abans que res, a un simple afer de limitació. «Hi ha pintors — posa per cas — destinats a fracassar solament passant del paisatge a la figura i viceversa.» D'altra banda, Mme. Scarron devia saber contar anècdotes igualment divertides el dia que el sopar sortia bé. El deliciós *Journal* de Delacroix, d'una frescor i d'una probitat objectiva encara inigualades, legítima ell tot sol aquest criteri. Unes passes més enllà i afegirem que fins quan l'artista-escritor sent velleïtats dogmatitzants, com succeeix de vegades amb Vinci, o reflecteix com a pròpies opinions alienes no sempre ben assimilades, com és el cas de les famoses cartes de Poussin, o s'embarca en dissertacions inútils i aventurades, com tants i tants, la doctrina propagada guarda, si més no, l'interès indirecte de les revelacions que ens aporta sobre la idiosincràsia de l'autor quan aquest, en el terreny pràctic, és un creador de mèrit. En aquest sentit, llurs especulacions ens seran sempre més profitoses que les d'alguns literats professionals — Goethe, il·lustre exemple, davant tots ells — divagant a les palpentes en tocar un ordre de fenòmens poc o molt refractaris a llur comprensió; i els dels que, modificant la manera però no el concepte del sistema iniciat per Taine i Ruskin, s'han fet un nom — C. Roger-Marx, Charles Kunstler, Ricci — servint-se de les arts plàstiques com a pretext de fer literatura, valorable únicament en funció de la seva pròpia qualitat; i els dels que, explotant amb plena malícia el cantó equivoc de l'orientació en cua de peix fressada per Apollinaire — Ors, Zervos, W. George, Tériade — han acabat saquejant els darrers recursos del malabarisme confusionista a honor i festa d'esnob fàcilment impressionables pels coets llampants i les vacuïtats maquilades d'hermetisme.

El llibre d'André Lhote, enfocant tot ell des d'un punt de vista particular la situació del qual tothom serà lliure de discutir sense, però, poder mai negar-li l'amplitud de mireres més generosa, representa, en conjunt, una fructífera exploració a través la jungla de la pintura moderna, tan castigada per tota mena de francs-tiradors i de caçadors furtius. Partint de punts accidentals que li serveixen tot seguit d'accés a un competent maneig de les idees generals o analitzant amb decisió les essències eternes que necessiten ésser novament disseccionades de temps en temps si es volen preservar de l'an-

quilosi, l'autor fa un estudi aprofundit dels diversos avatars de la pintura contemporània definint el sentit dels seus neguits i de les seves aspiracions sovint antitètiques, el nexa que les lliga i, especialment, les condicions etiològiques en què s'han operat les seves múltiples accions i reaccions fragmen-

tius que plantegen un interrogant; aquesta pregunta s'amplia nodrida pels tempteigs i els avenços dels que els segueixen, fins que arriba un home o un grup d'homes excepcionals que assoleix la perfecció — una perfecció — i pot donar la resposta definitiva. Tot seguit sobrevolen les variants, les repe-



André Lhote al seu taller

ties en cercar un equilibri estable encara avui no ben resolt. Lhote ens diu la necessitat de cercar aquest equilibri limitant-se a enfocar els esforços constructius vers la zona intermèdia entre la raó i l'instint, la intel·ligència i la sensibilitat, l'empíric i l'especulatiu. La idea, simple i fins primària en ella mateixa, com totes les veritats fonamentals, ha estat prou persistentment oblidada per necessitar actualment algunes exegesis autoritzades. Fins ara, les activitats dels pintors moderns s'han isolat massa en un sentit o en l'altre i el públic, apressat o negligent, s'ha interessat amb excés per les caigudes aparatoses a banda i banda. «Inclinar la gent a comprendre que la veritat no és ací ni allà, sinó en algun lloc entre els dos punts, ha estat el meu principal objectiu», recalca el pròleg. Intent veritablement elogiable en un autor que sovint traspua un esforç heroi per a interpretar els motius que toca amb plena equanimitat i que no sempre, malgrat aquest esforç, aconsegueix sostreure's del tot a les argumentacions especioses que sovint assalten el seu pensament, evidentment influenciat d'un llast intel·lectual força més gràvid que el sensible.

En el redós del seu taller (petit museu bigarrat on es conserva l'única performança del modernisme català: una bellíssima copa de cristall policrom que honoraria la col·lecció més refinada), mestre Lhote ens parla de coses de l'ofici relacionades amb algun dels punts abordats pel seu llibre.

— El concepte — va dient — de l'ambició de Cézanne: «fer de l'impressionisme una cosa sòlida com l'art dels museus» és l'únic que pot subsistir. La pintura moderna serà tant més reeixida com més sigui informada d'aquest afany de perdurabilitat. Atènyer un objectiu clàssic amb mitjans nous, sense rovell, heus ací el gran problema. Malauradament, aquests mitjans encara resten dissociats: Darrera la insuficiència de l'abstracció racional plantejada pel cubisme, aparegué la insuficiència del sentimentalisme *fauve*, la qual ha anat inflacionant-se a l'empar del neo-romanticisme ambient que ara voldria dominar-ho tot. Per aquest motiu, la pintura ha esdevingut un instrument a l'abast del primer passant que ha volgut utilitzar-lo per a expressar les més miserables sensacions a flor de pell. Cal lluitar amb totes les armes perquè aquesta sigui la darrera brandada. Les arts, com tota altra cosa, estan innegablement subjectes a les condicions del medi, però la seva noblesa es forja precisament en la lluita contra aquestes condicions quan li són hostils.

— Costa, és veritat, d'aconseguir aquest intercontrol equitible entre la intuïció i el seny que ambicioneu vós i molts d'altres. Quins exemples històrics considereu més eminents?

— En general, el de tots els artistes que han aparegut en la fase madura d'un cicle d'art: l'escultura grega en el moment de Fídies; els corífies del Renaixement italià, i en particular Rafael i Leonardo; Vermeer a Holanda; el Greco entre vosaltres... És la història de sempre: apareixen uns primi-

tics, el *piétiner sur place*, la decadència. Cal tornar a començar una altra vegada... Si els impressionistes haguessin realitzat una revolució intel·lectual en la mateixa mesura que la que van fer en l'ordre emotiu, haurien representat un exemple únic de renovació totalitària. Nous primitius sense innocència, es limitaren a aixecar l'interrogant avui enormement dilatat pels mil esforços dels que hem vingut darrera d'ells. Els homes que aconsegueixin formular una resposta completa seran, temps enllà, els nostres clàssics.

— I entre els pintors actuals més remarcables, qui creieu millor dotat d'aquesta harmonia cordial i cerebral, guia de la perfecció?

— És difícil de dir... Però, si tanmateix voleu un nom, em caldrà donar-vos, en primer lloc, el meu mateix... i l'home esclata a riure com un infant, enormement divertit pel seu mateix estirabot.

— Amb la veu sincopada per les riallades, afegeix:

— Feu-me el favor de jugar net deixant-me explicar el...

— No cal, mestre Lhote, no cal! — l'interrompem —. N'hi ha prou que us felicitem efusivament!

ALBERT JUNYENT

Paris, abril.

VIATGES VIAJES
CATALONIA
SAGARO
FITA
Exit en la mida
Corbates inarrugables
Dijanes a bon preu
JAUME I, 11
Telèfon 11655

nom registrat
CEPILLERIA MODERNA

raspalls per a tots els usos
artícies de neteja—objectes per a presents
rambla catalunya, 40



CONTINENTAL
Clarís, 5. • Telèfon 19763
BARCELONA

Societat Espanyola de Carbur Metàlics

Correus: Apartat 190 BARCELONA
Telèg: "Carburas" Mallorca, 232 Telèfon 73013

CARBUR DE CALCI; Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcubion (Corunya) : : OXIGEN 99 % DE PURESIA, Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova : : ACETILEN DISSOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid, València i Còrdova : : FERRO MANGANES I FERRO SILICI : : SOCARRIMAT I SECAT de fils i peces seda, cotó i altres teixits : : CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica : : GENERADORS, BUDADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA

PRESSUPOSTOS, ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS GRATIS



PER A FOTOGRAVATS, LA CASA

ANTONI MARTI

Màxima rapidesa ■ Màxima qualitat

AVINYÓ, 19, pral. • Telèfon 17047 • BARCELONA

PANORAMA

(Ve de la pàgina 4)

Copa «El Be Negre», a la millor paròdia d'un film professional. Guanyador: Josep Fontanet i Manén amb el film *Un film sensacional*.

Copa Eumig, al millor film rodat amb cambra Eumig. Guanyador: Joaquim Casas i Rodilla amb el film *Recordança*.

Copa Gevaert, al millor film impressionat amb pel·lícula Gevaert. Guanyador: Francesc Gibert i Riera amb el film *Leitmotiv*.

Copa Kodak, al millor film impressionat amb pel·lícula Kodak. Guanyador: Eusebi Ferré i Borrell amb el film *Laie Barcino*.

Copa Kodak, al millor film de 8 mm. Guanyador: Josep Grau amb el film *La volta al món*.

Copa «La Humanitat», al millor reportatge d'una vila o ciutat catalana. Guanyador: Eusebi Ferré i Borrell amb el film *Laie Barcino*.

Premi La Voz de su Amo, al millor film d'un disc d'aquesta marca. Guanyador: Claudi Gómez amb el film *Xiquets de Valls*.

Copa Nizo, al millor film rodat amb cambra Cine Nizo. Guanyador: Comitè de Realitzacions de l'Associació de Cinema Amateur amb el film *El Parlament de Catalunya*.

Copa MIRADOR, al millor film d'argument. Guanyador: Joan Roig amb el film *Amor sordi*.

Copa Pathé-Baby, al millor film impressionat amb pel·lícula Pathé-Baby. Guanyador: Joan Roig i Antoni Sarsanedas amb el film *Jornada al Port*.

Copa Vda. E. Riba, al millor film de reportatge. Guanyador: Foment de les Arts Decoratives (Eusebi Ferré, realitzador) amb el film *Exposició Monogràfica de la Taula Parada*.

Copa Unió Excursionista de Catalunya, al millor film d'excursionisme. Guanyador: Ramon Biadiu amb el film *Navarra pintoresca*.

Copa Serrahima. Guanyador: Cinemàtic Club Amateur amb el film *T. S. F.*

Premi Foto-Optica, al millor film amb discos impressionats a posta. Guanyador: Foment de les Arts Decoratives (Eusebi Ferré, realitzador) amb el film *Exposició Monogràfica de la Taula Parada*.

Copa Associació de Cinema Amateur, al millor film realitzat per un soci de l'Associació. Guanyador: Eusebi Ferré i Borrell amb el film *Laie Barcino*.

Copa Associació de Cinema Amateur, al millor film del Concurs. Guanyador: Eusebi Ferré i Borrell amb el film *Laie Barcino*.

El Jurat declararà deserts els següents premis: Copa de la Secció de Cinema del Centre Excursionista de Catalunya, al millor film de muntatge i ritme, per considerar que cap dels films presentats no n'és mereixedor.

Copa «La Publicitat», al millor film que glossi «El bo i el dolent de Barcelona», degut al fet de no haver-se presentat cap film al tema a què era designat.

Copa Sàbat, al millor film curt, per interpretar que cap dels films curts presentats no treu el rendiment que hauria estat possible.

El Jurat ha considerat que no ha estat interpretat pels concursants l'esperit de la convocatòria del concurs en el grup de films curts, i ha declarat deserts els premis: César Vicente, Delfos i Odeon i sols es concedeix el premi «La Voz de su Amo».

Vista l'admirable actuació dels dos protagonistes del film *El vi*, el Jurat acordà concedir-los una medalla a cada un d'ells, així com una altra al film *Roselló* per la remarcable puntuació obtinguda, el qual film és del Foment de les Arts Decoratives (Joan Roig, realitzador).

Han format part del Jurat d'aquest primer Concurs de l'Associació de Cinema Amateur els següents senyors: Maria Luz Morales, J. Coriès i Vidal, Angel Ferran, A. M. Ferry, Sebastià Gasch, Carles Gallart, Xavier Güell, Enric Lluellies, Santiago Marco, Jaume Mercadé, Manuel Moragues i Josep Sala. Ha actuat de secretari Joan Serra.

Dintre de poc començaran les sessions públiques d'aquest interessantíssim concurs, que tan gran èxit ha assolit.

MUSICA I RADIO

LA NOSTRA DISCOTECA

Les "Tonadillas" de Granados (*)

La música espanyola encara no ha conquistat Espanya. Ni els artistes espanyols ni el públic no tenen encara el coratge d'apreciar els grans valors de llur música nacional. Mig segle enrera, aquesta actitud hauria estat comprensible. En aquella època la sort de la música espanyola era semblant a la de l'Anglaterra: a segles d'una rica i important cultura musical havia seguit un llarg espai de temps en què la musicalitat de la nació semblava ofegada, submergida

vida musical. Després d'haver editat alguns anys enrera les *Cançons populars* de Falla (Odeon, 184.182-184.184), la casa Odeon ens fa conèixer avui pels mateixos artistes una tria exquisida de les *Tonadillas* de Granados (Odeon, 184.335/6). Conxita Supervia i Frank Marshall són els intèrprets d'aquesta obra clàssica de la cançó espanyola. Tots dos catalans, són dos músics perfectes per als quals els problemes tècnics no existeixen.



Frank Marshall

La Supervia és avui la cantant representativa d'Espanya, com l'Argentina n'és la dansarina i com Falla el compositor. El que li dona aquesta alta reputació, tant al nostre continent com a l'Amèrica, és el fet de reunir en ella el més alt grau de finesa artística, d'estil i de tècnica, amb un sentiment tantost ingenu, tantost esquerp, tantost picaresc sense ignorar mai les profunditats malenconiques de la cançó popular del seu país. Aquesta síntesi del natural i del refinat, del popular i de l'alta cultura, que li permet d'expressar amb la seva veu divina tota l'escala de les sensacions humanes, ha creat el fenomen únic d'aquesta cantatriu espanyola. En totes les múltiples situacions amoroses d'aquesta col·lecció meravellosa de tonadillas «escrites en estil antiguu» ens fascina per igual, ja sigui que es moï del seu *Majo tímido*, ja sigui que ens canti tota la seva orgullosa vanitat del seu *Majo discreto* o que insisteixi en un dolç record en la *Maja dolorosa*.

Frank Marshall és el col·laborador adequat en l'obra del seu mestre. Com ja poguérem remarcar a propòsit dels discos anteriors de l'obra de Falla, Marshall té el sentit instintiu de la música espanyola i una tècnica estupenda que hom diria especialitzada en les obres d'aquest estil. La realització pianística dels discos ens fa desitjar oír més sovint les interpretacions d'aquest artista exquisit que per un idealisme comprensible i mereixent tota la nostra estima, es consagra en primer lloc i amb un èxit igual, a la tasca pedagògica.

La impressió dels discos de les *Tonadillas* és extraordinària i constitueix, en comparació amb la de Falla, un progrés absolut de la tècnica: l'equilibri entre el cant i el piano està plenament reeixit i les menors expressions de la veu, a l'igual que els fins matisos de l'acompanyament, estan realitzats irreprotxablement.

O. M.

(*) Odeon, 184.335-184.336.

LA VIDA MUSICAL A BARCELONA

L'òpera "Amaia" al Liceu

El principal esdeveniment d'aquesta darrera setmana ha estat la visita dels artistes bascos al Liceu en ocasió de les Festes de Primavera. Un bell festival de germanor basco-català amb la cooperació de l'Orfeó Euzko Abesbatza, celebrà l'aniversari de la República amb un programa interessant de música basca i catalana. Tanmateix el concert no tenia prou interès per emplenar la sala; per altra banda els preus elevats contribuïren a la retracció del públic. Un lamentable incident polític, en presència de les autoritats catalanes, interrompé la sessió musical.

L'estrena de l'òpera *Amaia* a Catalunya, dos dies abans, fou menys moguda i romangué únicament en l'esfera artística. Es tracta d'una típica obra de joventut, amb bells passatges al costat de bastants convencionalismes. El talent del mestre Guridi, del qual ignorem malauradament les seves

obres posteriors, sembla consistir principalment en una original inspiració melòdica i en l'expressió musical d'atmosfera ombrívola i ferotge. El llibret li proporciona situacions freqüents sense evitar-li tanmateix banalitats wagnerianes i puccinistes. La feblesa del text consisteix en una barreja mal proporcionada de quadros històrics i de motius de tragèdia personal sense poder-se dividir mai per la prevalència de l'un o de l'altre. Hi ha punts comuns amb el món dels drames de Wagner, sobretot amb *Lohengrin*, sense aconseguir, però, la mateixa grandesa de concepció. La música es ressent d'aquesta deficiència i no aconsegueix tampoc donar-nos una concepció completa de la imaginació poètica. Resten tanmateix bells moments, i la dansa típica del segon acte assegurà un èxit merescut al seu autor.

O. M.

Un llibre interessant

De literatura sobre ràdio n'hi ha ací ben poca, i el que és més difícil de trobar són llibres que s'ocupin de la ràdio en el seu aspecte més interessant, és a dir, estudiant la influència que té actualment en la vida col·lectiva, i això és més estrany encara en un país com el nostre, on la ràdio ha tingut un gran desenvolupament i hi ha possibilitats que assenyalen una activitat més intensa en l'esdevenir.

Un dels homes que més ha viscut tot aquest procés que la ràdio ha seguit a casa nostra, ha estat sense dubte l'actual secretari general de Ràdio Associació, el senyor Ramon Pérez Vilar, per haver estat, des de l'inici de les emissions organitzades, el nexe d'unió dels capdavanters i coordinador de totes les activitats, i els ha acompanyat també en aquelles peregrinacions que per tot Catalunya escampaven l'entusiasme que per la radiodifusió professaven, i d'aquest sentiment n'ha fet el senyor Pérez Vilar gairebé l'únic objecte de les seves iniciatives, portades a cap per l'organització de la qual ell és ànima.

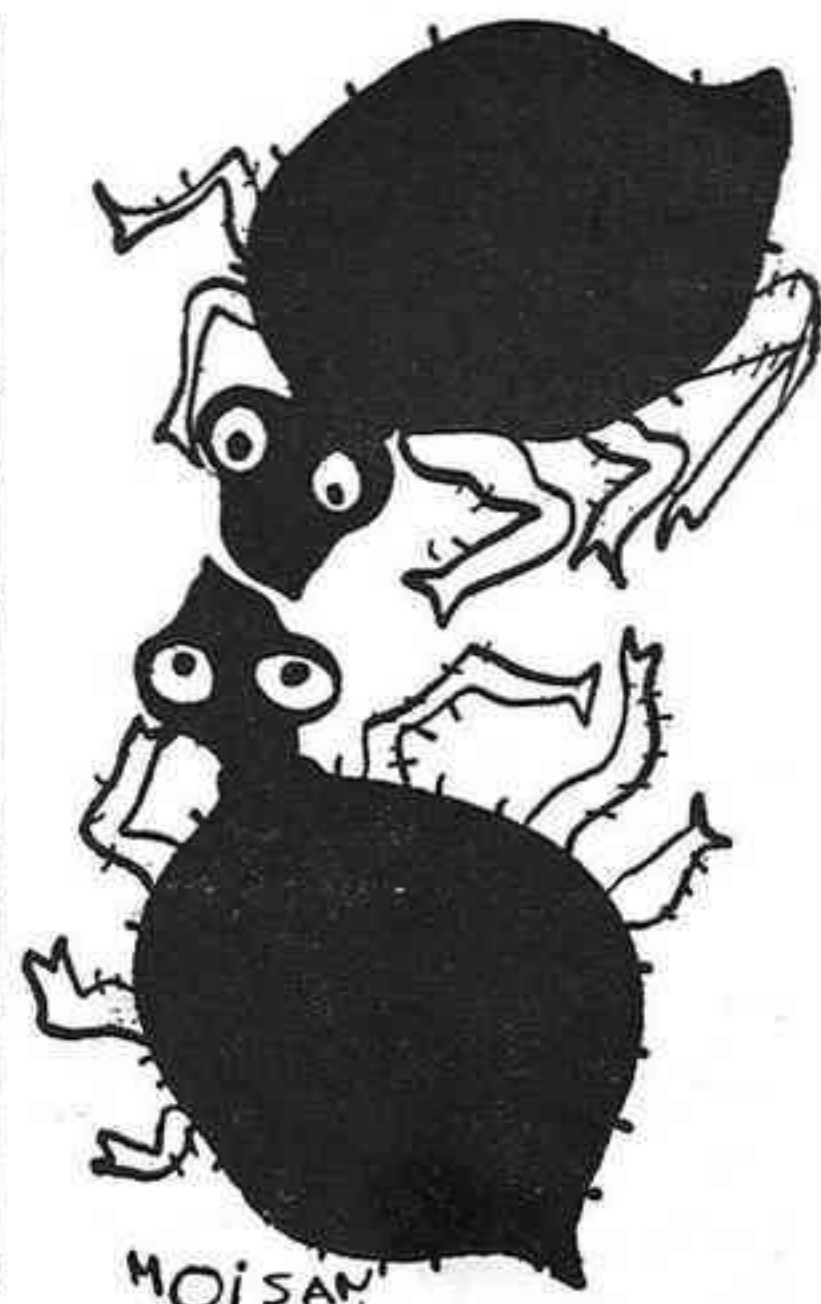
En el seu llibre *El triomf de la ràdio a Catalunya* desenvolupa els seus ideals sobre el que ha d'èsser l'emissió de ràdio, concretada, però, a les necessitats i característiques del nostre poble. A través de les planes d'aquest llibre no trobareu l'ensopiment de les estadístiques ni d'una tècnica presumptuosa i inútil, sinó més aviat l'estudi serè de tots els aspectes que integren aquest meravellós invent. Comença fent referència a la influència que té la ràdio en els costums individuals i de com constitueix un poderós motiu per a la reclusió familiar, aportant l'alegria que amenitza les vetllades. Després parla de la ràdio vista per dintre, és a dir, de les característiques especials que modifiquen sensiblement les actituds dels artistes que en trobar-se privats de l'ambient, es veuen en moltes ocasions trasbalsats, i explica diverses anècdotes que ho confirmen.

Esmenta l'autor el grau de coordinació a què varen arribar les unions de radiofons al nostre país, que han constituït les més fortes associacions. Llàstima que en aquest sentit l'acció oficial no hagi ajudat les iniciatives particulars, ja que una altra fóra ara la situació de la ràdio a casa nostra.

Però on es detura més l'observació de l'autor és en la tasca ràdio-pedagògica de la qual va ésser ell precisament l'iniciador. Ha estat sense dubte aquesta activitat la que més ressò ha tingut, no sols ací sinó fora, i la que més lloances ha procurat a les nostres emissores. Hi ha tot un estudi pedagògic de les condicions que han d'assolir aquestes emissions per a ésser profitoses, i val a dir que sortosament és un dels pocs ideals que han pogut realitzar-se amb una certa mesura. Els plans d'orientació i direcció d'aquestes matèries han estat sol·licitats i aplicats en altres països. Hi ha un detall dels temes a radiar que abasta des de la música i la literatura fins a l'educació física, que també es pot intentar per mitjà de la ràdio.

Per a l'autor és precisament l'ideal cultural el gran fi que haurà d'assolir la gran emissora que demana per a Catalunya, i no són precisament ni la potència ni les característiques tècniques el que més ha de preocupar en aquest aspecte. Ha d'èsser l'organització, els components i elements directius els que han d'ésser prou preparats, i això no s'improvisa i per això no hi ha com situar la ràdio ben dotada de manera que hagi de prescindir com més sigui possible de l'aspecte comercial i atendre només els seus fins propis.

J. G.



IDILLI ENTRE PUCES

—I més tard, quan serem rics, comprarem un gos per a nosaltres soles.

(Le Rive, París)



Ella. — Bé, d'allò del barret què en dius: sí o no?

(Gute Laune, Berlín)



—Ara m'explicaré, doctor. Cada matí seguia les lliçons de cultura física per ràdio, i em vaig trobar amb dues estacions que parlaven alhora.

(Havey, Nova York)



—Papà, per què no aprofitem que la mamà no hi sigui per no escoltar la «sessió infantil»?

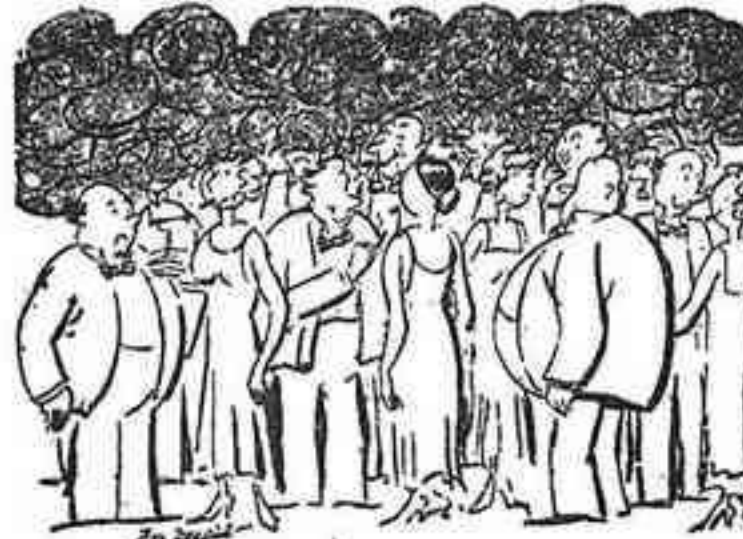
(Havey, Nova York)



TRAGEDIA

Els primers símptomes de pèl a la cara del nen prodigi.

(The New Yorker)



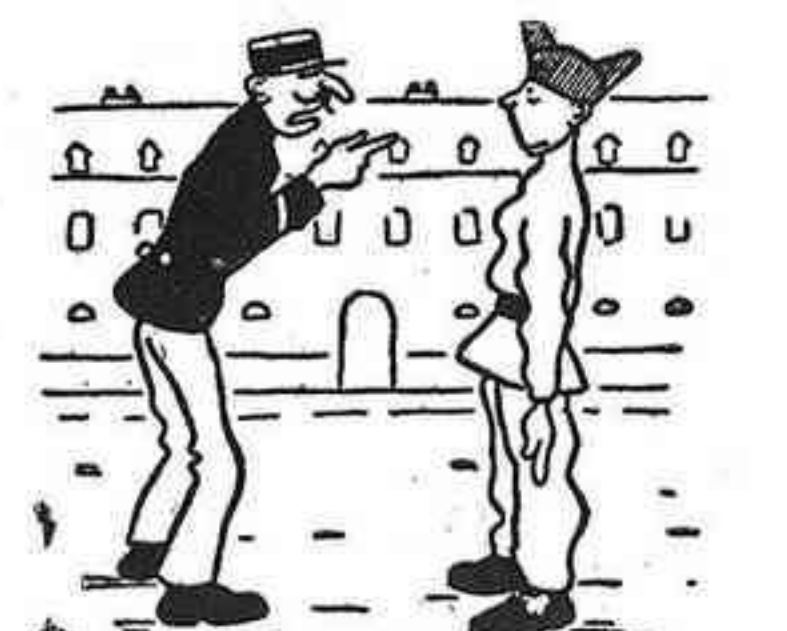
—Quin descans, poder sortir a respirar en els entreactes!

(The New Yorker)



—No et giris més, que amb aquest nas es creuran que volem tombar.

(Borssenn Janko, Budapest)



DISCIPLINA

—I primer que res, calla quan estiguis parlant amb un superior!

(Gringoire, París)



Ella. — I ara! Que has vist mai cap carrer així?

Ell. — De vegades, però t'he de dir sincerament que només quan era solter.

(The Humorist, Londres)



LADY GODIVA

—Quina gent! Sembla que no hagin vist mai un cavall!

(Havey, Nova York)



—Quin és el nostre? Necessito la polvera i arreglar-me una mica...

(The Humorist, Londres)



—Es un noi, fet i pastat el retrat de son pare.

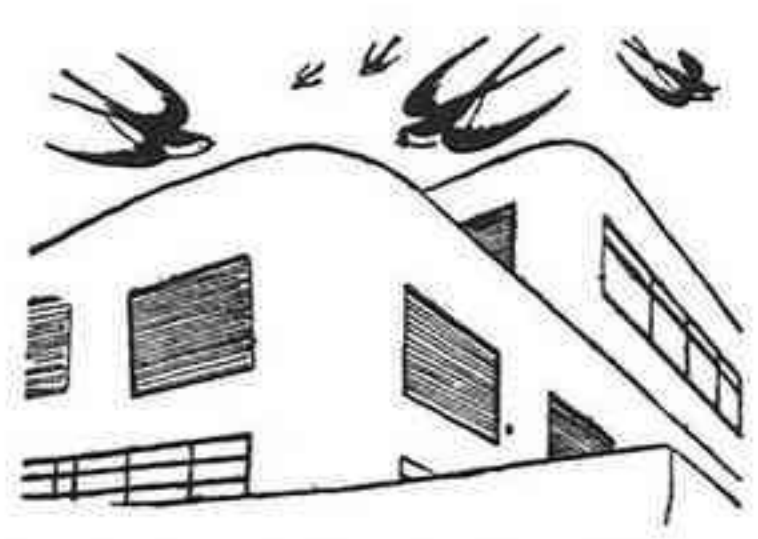
—Això és el que em feia por!

(Life, Nova York)



—Esperi's, que m'apunto el número...

(The Passing Show, Londres)



Arquitectura funcional o la crisi de l'habitatció entre les ornenes.

(Il Popolo di Roma)



L'invitat. — I aquest objecte, què és?

El nou ric. — Com vols que ho sàpiga. Tinc un secretari que s'encarrega de col·leccionar per mi.

(The Humorist, Londres)

HOTEL SEGUR
CLARIS, 8
SUBHASTA OFICIAL Tots els dies a les 6 tarda
Taxador Oficial - Subhastador Municipal
HOTEL SEGUR

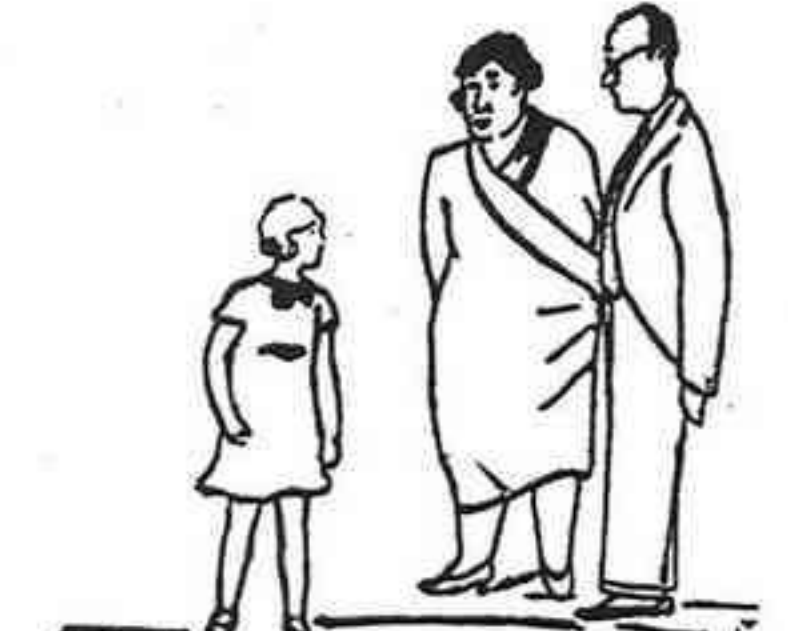


ELS PROFETES

—Però, al capdavant, on anem?

—No ho sé, però hi anem a grans passos.

(Le Rive, París)



—...Molt aprofitada. Figuri's que ja «passa» el francès i l'àlgebra. A veure, maca, parla en àlgebra amb aquest senyor.

(Fixe, Lisboa)